

Globala mål på lokal nivå

- Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling via leadermetoden

Global goals on a local level

- Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals through the leader method

Oscar Kanzler

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

Globala mål på lokal nivå

- Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling via leadermetoden

Global goals on a local level

- Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals through the leader method

Oscar Kanzler

Handledare: Cecilia Waldenström, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land

Biträdande handledare: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land

Examinator: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land

Omfattning: 30 hp

Nivå: Avancerad nivå, A1E

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0797

Kursansvarig institution: Institutionen för stad och land

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2020

Omslagsbild: Logotyp för globala målen. Källa: <https://www.globalamalen.se/material/logotyper/>

Upphovsrätt: Samtliga bilder i arbetet publiceras med tillstånd från upphovsrättsinnehavaren

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Governance, nätverk, identitet, Agenda 2030, globala målen, Leader Upplandsbygd, leadermetoden, hållbar utveckling

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder antagit. Målen är globala till sin natur och syftar till att ge en övergripande riktning. Dessa mål måste därför brytas ned på nationell nivå för att kunna implementeras i en nationell handlingsplan. I Sverige är det regeringen som har det yttersta ansvaret att implementera agendan. I den svenska handlingsplanen för Agenda 2030 förespråkas det ett behov av nytänkande plattformar för partnerskap och samverkan. Dessa plattformar syftar till att föra samman civilsamhällets aktörer i arbetet med Agenda 2030. Syftet med denna uppsats är att undersöka hur man kan arbeta med globala mål på lokal nivå. Jag undersöker en plattform för partnerskap och samverkan som möjliggör en sådan form av governancestyrning. Min empiriska studie tar upp detta genom att undersöka hur ett leaderområde arbetar med de globala målen på lokal nivå genom halvstrukturerade livsvärldsintervjuer och observationer.

Studien visar på den form av governancestyrning EU möjliggör via den så kallade leadermetoden. Uppsatsen tar sitt avstamp i Leader Upplandsbygd och dess arbete med de globala målen på lokal nivå. Fyra hållbarhetsnätverk skapade av Leader Upplandsbygd möjliggör ett forum för individer med ett intresse för frågor kopplade till hållbar utveckling att samverka mot en hållbar landsbygdsutveckling. Nätverken synliggör att det finns individer som har möjligheten och viljan att arbeta med de globala målen på lokal nivå. Utöver nätverken finns det även möjlighet att söka ekonomiska bidrag till projekt ämnade för att stärka den lokala utvecklingen.

Nätverkens form i dagsläget visar på ett nätverk med låg intensitet men utvecklingspotential finns. Behov av kontinuitet och samhörighet till nätverken bör utvecklas för att skapa en relation till nätverken. Leader Upplandsbygd fungerar som en katalysator i relation till nätverkens överlevnad i dagens nätverksform. Dock har dessa nätverk synliggjort hur en plattform kan arbeta med de globala målen på lokal nivå. Hållbarhetsnätverken har de globala målen som utgångspunkt och detta möjliggör en lokal förankring i målen som annars kan vara svåra att relatera till.

Nyckelord: Governance, nätverk, identitet, Agenda 2030, globala målen, Leader Upplandsbygd, leadermetoden, hållbar utveckling

Abstract

Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals are the most ambitious sustainable development agenda adopted by nations around the world. The goals are global in nature and aim to provide an overall direction. These goals must therefore be broken down at a national level in order to be implemented in a national action plan. In Sweden, the government has the ultimate responsibility for implementing the agenda. The Swedish action plan for Agenda 2030 advocate a need for innovative platforms for partnership and collaboration. These platforms aim to bring together civil society actors in the work of Agenda 2030. The purpose of this paper is to investigate how it is possible to work with global goals at local level. I explore a partnership and collaboration platform that enables such a form of governance. My empirical study addresses this by examining how a leader area works with global goals at a local level through semi-structured interview and observations.

The study shows the form of governance the EU enables through the so-called Leader method. The thesis takes its origin in Leader Upplandsbygd and their work with the global goals at a local level. Four sustainability networks created by Leader Upplandsbygd enable a forum for individuals with an interest in issues linked to sustainable development to work together towards sustainable rural development. The networks show that there are individuals who have the opportunity and the will to work with the global goals at the local level. In addition to the networks, it is also possible to apply for financial grants for projects aimed at strengthening local development.

The form of the networks in the current state indicates a network with low intensity but potential to development exists. A need for continuity and affinity to the network should be developed to create a relationship with the networks. Leader Upplandsbygd acts as a catalyst in relation to the survival of the networks in today's network form. However, these networks have made it visible how a platform can work with the global goals at the local level. The sustainability networks have the global goals as their starting point, and this enables a local establishment in the goals that otherwise can be difficult to relate to.

Keywords: Governance, network, identity, Agenda 2030, Sustainable Development Goals, Leader Upplandsbygd, leader method, sustainable development

Tack

Tack till alla informanter som gjort denna studie möjlig. Utan er tid och vilja att dela med er hade jag inte fått ihop tillräckligt med material till denna uppsats. Ett speciellt tack till Emma Mattila på Leader Upplandsbygd för värdefull information samt möjlighet att få delta på hållbarhetskickoffen på Gimo Herrgård. Tack till Cecilia Waldenström och Kjell Hansen som handlett mig under uppsatsens gång, utan er hade jag varit vilsen i teoretiska begrepp och analytiska metoder. Till sist vill jag tacka min sambo som stöttat mig under uppsatsens gång, tack!

Innehållsförteckning

Figurförteckning	6
Tabellförteckning	7
1 Inledning	8
1.1 Syfte och frågeställningar	10
2 Bakgrund	11
2.1 Leader Upplandsbygd	11
2.2 Leadermetoden	13
2.3 Agenda 2030 och globala målen	13
3 Tidigare erfarenheter	16
4 Teoretiska utgångspunkter	18
4.1 Kritisk diskursanalys	18
4.2 Governance	20
4.3 Nätverk	22
4.4 Identitet	24
5 Urval och Metod	26
5.1 Tillvägagångssätt	27
5.2 Forskningsetik	29
5.3 Reliabilitet och validitet	30
6 Hållbar utveckling och fyra nätverk	31
6.1 En diskurs om hållbar utveckling	31
6.2 LAG:s arbete med hållbarhet	35
7 Globala mål på lokal nivå	37
7.1 EU som pionjärer	37
7.2 Glokal landsbygdsutveckling	38
8 Ett forum för hållbar utveckling	40
8.1 Hållbarhetsnätverk som ett forum	40
8.2 Fyra nätverk med låg intensitet	43
8.3 Inofficiella forum	45
8.4 Nätverk och identitet	46
8.5 Globala mål som utgångspunkt för nätverken	48
8.6 Våga prata ekonomisk vinning	50
8.7 Arbeta praktiskt med globala mål på lokal nivå	51
9 Diskussion	53

10	Slutsatser	61
	Referenslista	65
	Bilagor	70

Figurförteckning

Figur 1. Faircloughs analysmodell. (Illustration: egen bearbetning utifrån Bergström & Boréus 2012:375)	19
Figur 2. Triadiska och andra nätverk. (Illustration: egen bearbetning utifrån Engdahl & Larsson 2011:152)	23
Figur 3. "The wedding cake". (Illustration: Azote for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University, 2016)	32
Figur 4. Hållbarhetsspindel (Illustration: Leader Upplandsbygd, 2018)	33
Figur 5. Nätverk med låg täthet. (Illustration: egen bearbetning utifrån Engdahl & Larsson 2011:152)	44
Figur 6. Globala målen. (Illustration: Globala målen, 2019)	48

Tabellförteckning

Tabell 1. Fördelning av globala målen i hållbarhetsnätverken (Egen bearbetning) 49

1 Inledning

De globala målen för hållbar utveckling är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit. Agendan består av 17 globala mål med 169 delmål framtagna av FN:s 193 medlemsländer, till för att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor, främja fred och rättvisa och slutligen även bidra till att lösa klimatkrisen i världen (Globala målen, 2019). Målen och delmålen är globala till sin natur och syftar till att ge en övergripande riktning. Dessa mål måste därför brytas ned på nationell nivå för att kunna förankra dem i en nationell handlingsplan (Enarsson, 2018). Hänsyn i implementerandet av agendan beror på att omständigheter, kapaciteten och utvecklingsnivån skiljer sig åt länder sinsemellan. Respekt för nationell politik och nationella prioriteringar är en viktig beståndsdel. Delmålen definieras som vägledande och globala där varje regering ställer upp sina egna nationella delmål med utgångspunkt i den globala ambitionsnivån i Agenda 2030. Varje regering beslutar hur dessa vägledande och globala delmål bör införlivas i planeringsprocesser, politik, och strategier på nationell nivå (Regeringskansliet, 2016:para.55). Denna form av implementering av Agenda 2030 bland FN:s 193 medlemsländer kan ses som ett exempel på governance. Medlemsländerna får i uppgift att implementera agendan på nationell nivå utifrån riktlinjer satta från FN.

Det är ambitiösa mål mot en bättre värld men målen kommer inte utan kritik. Kritiken handlar dels om att målen är vaga i termen vad som förväntas av varje land samt på global nivå. Länder lämnas även ensamma i hur målen ska tolkas och implementeras på lokal nivå. Riktlinjer för att fastställa agendan är något som saknas och detta förväntas leda till att länder underskattar arbetet med de globala målen (Weitz et al., 2015).

Vem är det som har ansvaret för att implementera agendan? I Sverige är det regeringen som har det yttersta ansvaret för att genomföra Agenda 2030, både gentemot det offentliga såväl det allmänna (Agenda 2030-delegationen, 2019). I den svenska handlingsplanen för Agenda 2030 år 2018–2020 påtalar regeringskansliet att nyckeln till att genomföra agendan i Sverige är en bred delaktighet i samhället för att lyckas med omställningen. Stor vikt i genomförandet av agendan läggs på kommuner och regioner (tidigare landsting). Dessa aktörer ses som en central roll i genomförandet på grund av Sveriges decentraliserade samhällsmodell där kommuner och regioner ansvarar för stora delar av vår samhällsservice (Regeringskansliet, 2018). Det är inte enbart regeringskansliet som lägger stor fokus på kommuner och regioner. Glokala Sverige är ett kommunikationsprojekt- och utbildningsprojekt som ska stärka kunskapen om Agenda 2030 bland politiker och tjänstepersoner. Projektet är ett samarbete mellan Svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Regioner (tidigare Sveriges Kommuner och Landsting) och finansieras av Sida. Detta projekt lägger stor vikt på kommuner och regioners ansvar i implementerandet av agendan i Sverige (Glokala Sverige, 2019). Detsamma gäller Nordregio som är ett ledande forskningscenter i Norden och Europa gällande regional utveckling (Sánchez Gassen, 2019).

Som tidigare nämnt lägger handlingsplanen stor vikt i att alla delar av samhället måste arbeta med agendan. Handlingsplanen nämner till exempel samverkan och partnerskap med näringsliv och civilsamhälle. Civilsamhällets organisationer är viktiga aktörer i skapandet av nya partnerskap med den offentliga sektorn, näringslivet och forskarsamhället enligt regeringskansliets handlingsplan (2018). Hur kan sådana partnerskap uppstå? Enligt handlingsplanen krävs det nytänkande plattformar och partnerskap som främjar denna samverkan men det är svårt att tyda vilka plattformar handlingsplanen avser och hur arbetet på lokal nivå ska förverkligas (Regeringskansliet, 2018).

Det är därför intressant att undersöka hur sådana plattformar för partnerskap och samverkan i vårt samhälle kan uppstå och fungera för att möjliggöra ett arbete med de globala målen på lokal nivå. Sådana plattformar som den svenska handlingsplanen syftar till kan ses som en ny form av interaktiv samhällsstyrning. Med andra ord governance som handlar om att utveckla nya former av ömsesidiga samspel mellan olika samhällsaktörer (Hedlund &

Montin, 2009:7ff). Dessa plattformar kan ses som en nutida form av governance i den svenska handlingsplanen för Agenda 2030.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med denna uppsats är att undersöka hur man kan arbeta med de globala målen på lokal nivå. Jag vill undersöka en plattform för partnerskap och samverkan som möjliggör en sådan form av governance-styrning. Min empiriska studie tar upp detta genom att undersöka hur ett lederområde som arbetar med de globala målen förankrar målen på lokal nivå. För att undersöka syftet med denna uppsats har jag använt mig av följande frågeställningar:

- Hur arbetar Leader Upplandsbygd med globala mål på lokal nivå?
- Hur möjliggör Leader Upplandsbygd en samverkan mellan lokala aktörer?
- Vad betyder Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen för lokala aktörer?
- Hur ser lokala aktörer i Leader Upplandsbygd på de globala målen?

2 Bakgrund

I detta avsnitt kommer en beskrivning av Leader Upplandsbygd, leadermetoden, Agenda 2030 och de globala målen att presenteras.

2.1 Leader Upplandsbygd

Ordet Leader är en förkortning av den franska benämningen på en metod för landsbygdsutveckling: ”Liaison Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale” vilket betyder ”samordnade aktiviteter för ekonomisk utveckling på landsbygden” (Jordbruksverket, 2019a). Leader är en metod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till en lokal utveckling. En plattform med andra ord där dessa sektorer sammankopplas och kan arbeta mot ett gemensamt mål. Leader arbetar genom lokalt ledd utveckling vilket innebär att företag, föreningar och organisationer som har idéer om den lokala utvecklingen kan engagera sig och söka projektstöd för att förverkliga sin idé. Tanken med denna metod är att på ett effektivt sätt genomföra lokal utveckling med hjälp av dem som bor och verkar inom ett geografiskt område (Jordbruksverket, 2019a).

Leader Upplandsbygd är en ideell förening med en styrelse bestående av representanter från ideell, privat och offentlig sektor. Denna styrelse kallas för Local Action Group (LAG). LAG leder arbetet och arbetar alltid inom ett geografiskt område som kallas för ett leaderområde (Jordbruksverket, 2019a). Leader Upplandsbygd verkar inom Uppsala kommun (exklusive Uppsala stad), Knivsta kommun, Sigtuna kommun (exklusive Märsta tätort) och Östhammars kommun. Styrelsen för Leader Upplandsbygd består av 15 ledamöter och dess sammansättning styrs av föreningens stadgar samt regler

och anvisningar uppsatta av EU och Sverige. Till hjälp har styrelsen ett kansli som är beläget i Storvreta, Uppsala kommun (Upplandsbygd, 2019a).

Under perioden 2014–2020 finns det cirka två miljarder kronor för att stärka Sveriges konkurrenskraft genom lokalt ledd utveckling. Finansieringen för arbetet och projekten kommer från fyra EU-fonder: Landsbygdfonden, havs- och fiskerifonden, socialfonden och regionala utvecklingsfonden (Jordbruksverket, 2019a). Utöver finansieringen från EU delfinansierar kommunerna som ingår i leaderområdet samt den svenska staten. Dessutom måste varje projekt erhålla privat medfinansiering, detta kan till exempel bestå i form av nedlagd arbetstid (Upplandsbygd, 2019b).

Inom varje leaderområde finns det en utvecklingsstrategi som ligger till grund för utvecklingen inom det berörda området. Strategin tar bland annat upp vad som behöver göras för att öka sysselsättningen, etablera nya företag samt hur området kan bli attraktivt och konkurrenskraftigt (Jordbruksverket, 2019a). I Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi kan vi läsa tre övergripande mål:

- Skapa samverkan för att utveckla produkter, marknadskanaler och tjänster som stärker landsbygdsföretagen och servicenivån på landsbygden.
- Stärka samspelet mellan land och stad för att öka kunskapsutbytet, koppla resursflöden och tillgängliggöra landsbygdens resurser.
- Främja aktiviteter som gör landsbygden attraktiv. (Upplandsbygd, 2019c).

Utöver dessa övergripande mål finns det även horisontella mål som är: Hållbarhet, innovation, inklusion, samspel och lärande. Dessa mål ska användas i projekturvalet i vilka som får beviljat projektstöd eller inte. Alla projekt som prioriteras ska bidra till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processer i Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi på målen som är satta i de operativa programmen för EU:s struktur- och investeringsfonder (Upplandsbygd, 2019c).

2.2 Leadermetoden

Leadermetoden har en lång historia inom EU, det första pilotprogrammet för Leader startade i början på 1990-talet. Sedan dess har leadermetoden utvecklats och blivit väletablerad i Europa med över 2000 leadergrupper i EU (Landsbygdsnätverket, 2018). Leadermetoden bygger på följande grundpelare:

Trepartnerskap – Som tidigare nämnt fattas beslut om projektstöd av en styrelse (LAG). Sammansättningen består av offentliga, ideella och privata aktörer. Detta tar ned besluten på en lokal nivå och tillför lokal kunskap till organisationen.

Underifrånperspektiv – Invånare som bor och verkar på orten ska vara med och påverka dess utveckling. Det är invånarna som ska utföra arbetet, medan Leader kan tillhandahålla verktygen för en lokal utveckling.

Nätverkande – Leaderprojekt måste bestå av flera parter som samverkar och jobbar mot ett gemensamt mål. Projekt som involverar alla tre sektorer uppmuntras (offentlig, ideell och privat).

Långsiktighet – Projekten ska leda till långsiktiga resultat och utmynna i en verksamhet som är ekonomisk, social och ekologisk hållbar. Leader är en metod som sätter igång en långsiktig utveckling med hjälp av lokala aktörer.

Överförbarhet – En central del i leaderarbetet är att dela med sig av kunskap och erfarenhet till andra. Projekt som blivit beviljade projektstöd ska redovisa hur arbetet går och vilka resultat som uppnåtts (Upplandsbygd, 2019b).

2.3 Agenda 2030 och globala målen

I september 2015 antog FN och dess 193 medlemsländer Agenda 2030 som innehåller en handlingsplan med 17 mål och 169 delmål för hållbar utveckling och fattigdomsminskning. Detta var första gången FN och de 193 medlemsländerna enats om ett målsystem för miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Agenda 2030 är resultatet av en lång framförhandlad process med alla medlemsländer och karakteriseras av en mängd intressen och kompromisser. Detta är en utmaning som det internationella samfundet har brottas

med sedan den första FN-konferensen om miljö som hölls år 1972. De globala målen i Agenda 2030 ska gälla som referensmål att förhålla sig till under perioden 2015–2030. Dessa mål ersätter dess föregångare, Milleniemålen, som fokuserade mycket på social hållbarhet. Enbart ett av åtta mål i Milleniemålen bestod av miljömässig hållbarhet. Det har konstaterats att detta mål inte uppnåtts och till och med i vissa fall har påverkats negativt av policy och initiativ som syftat till att uppnå andra mål (Enarsson, 2018). De globala målen fokuserar på universalitet och kräver arbete i och av alla FN:s medlemsländer. Milleniemålen fokuserade till stora delar på fattigdom och utvecklingsländer där i-länders roll bestod till stor del av att ge ekonomiskt stöd och support. De globala målen belyser att i-länder även måste arbeta med globala mål när det kommer till nationella utvecklingspolicys och prioriteringar (Weitz et al., 2015). De 17 globala målen består av:

- **Mål 1: Ingen fattigdom** – Avskaffa fattigdomen i alla dess former överallt.
- **Mål 2: Ingen hunger** – Ingen ska lida av hunger och att alla människor ska få bra och näringsrik mat året om.
- **Mål 3: God hälsa och välbefinnande** – Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.
- **Mål 4: God utbildning för alla** – Alla ska få tillgång till utbildning av god kvalitet.
- **Mål 5: Jämställdhet** – Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.
- **Mål 6: Rent vatten och sanitet** – Försäkra att alla människor har tillgång till rent vatten och sanitet.
- **Mål 7: Hållbar energi för alla** – Alla individer ska ha tillgång till pålitlig och prisvärd energi.
- **Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** – Alla människor ska ha ett arbete med goda arbetsvillkor och främja en inkluderande ekonomisk tillväxt.
- **Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur** – Bygga motståndskraftig infrastruktur, främja en inkluderande industrialisering samt uppmuntra nya innovationer.
- **Mål 10: Minskad ojämlikhet** – Minska ojämlikheter inom samhällen och mellan länder.

- **Mål 11: Hållbara städer och samhällen** – Göra städer säkra, inkluderande och hållbara.
- **Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion** – Säkerställa strukturer som bidrar till en mer hållbar konsumtion och produktion.
- **Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna** – Bekämpa en av vår tids största utmaningar, nämligen klimatförändringarna.
- **Mål 14: Hav och marina resurser** – Bevara och använda världens hav, sjöar och marina resurser på ett hållbart sätt.
- **Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald** – Bevara skog, bekämpa ökenspridning och stoppa förlusten av den biologiska mångfalden.
- **Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen** – Främja fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen.
- **Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap** – Alla världens länder måste uppnå ett partnerskap för att tillsammans stärka arbetet för en hållbar utveckling (FN, 2019).

3 Tidigare erfarenheter

En litteraturgenomgång har genomförts för att se i vilket sammanhang denna uppsats kan bygga vidare på den litteratur som finns i ämnet. Litteraturgenomgången är kopplad till dokument och artiklar som beskriver ett arbete med Agenda 2030 och de globala målen på lokal nivå, med fokus på Sverige. Jag har inte lyckats hitta någon forskning som speglar de globala målen utifrån det perspektiv jag valt. Dock visar genomgången bland annat kommuner och regioners ansvar av implementeringen av agendan i Sverige (jfr Regeringskansliet, 2019; Glokala Sverige, 2019; Sánchez Gassen, 2019). Uppsala kommun och Region Uppsala arbetar båda med agendan och de globala målen i deras organisationer. Policydokument visar hur agendan ska genomsyra organisationens alla led (Uppsala kommun, 2017; Region Uppsala, 2019). Uppsala kommun tas upp som exempel eftersom de ingår i Leader Upplandsbygd. Uppsala kommuns policydokument är menat att vara ett vägledande dokument där alla politiker och tjänstepersoner ansvarar för att implementera hållbarhetsperspektivet inom respektive enhet (Uppsala kommun, 2017). Inom Region Uppsala ligger fokus på minskad klimatpåverkan, hälsosam och giftfri miljö samt hållbar och effektiv resursanvändning (Region Uppsala, 2019). Gemensamt för Uppsala kommun och Region Uppsala är att dessa dokument fokuserar på organisationens interna arbete med agendan och ett lokalt perspektiv saknas.

En governancestyrning gällande en lokal implementering av Agenda 2030 som denna uppsats är ämnad att undersöka återfinns delvis i litteraturgenomgången. Dokument från Europeiska kommissionen och United Cities and Local Governments (UCLG) påpekar vikten av ett governanceperspektiv i implementeringen av agendan på nationell nivå. En rekommendation i implementerandet av agendan till Europeiska kommissionen lägger stor vikt i

vertikala och horisontella samarbeten mellan alla delar av samhället. En lokal representation behövs för att arbeta med de globala målen på lokal nivå (European Commission, 2018). Ett fokus för att lyckas med en lokal implementering av agendan ligger på att länka samman statens synsätt med samhällets synsätt. På detta sätt kan ett samarbete uppstå med att implementera och anpassa nationella strategier till lokala perspektiv (UCLG, 2019).

I Sveriges handlingsplan ligger ett fokus på kommuner och regioner när det kommer till implementerandet av agendan (Regeringskansliet, 2018). Vad jag funnit saknas det material skrivet om hur ett leaderområde i Sverige möjliggör ett lokalt arbete med Agenda 2030 och de globala målen.

4 Teoretiska utgångspunkter

Det teoretiska ramverk jag använt för att studera hur de globala målen uppfattas på lokal nivå och hur man arbetar med dem inom Leader Upplandsbygd bygger dels på kritisk diskursanalys och dels på teorier om governance, nätverk och identitet.

4.1 Kritisk diskursanalys

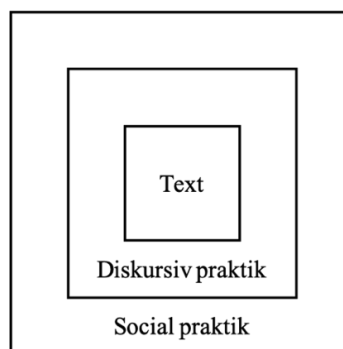
För att förstå vad en diskursanalys innehåller måste vi först definiera begreppet diskurs. I dagligt tal betyder diskurs samtal, dryftning. I filosofiska och besläktade sammanhang kan diskurs beteckna en helhet av sammanhängande uttryck, utsagor och begrepp (Nationalencyklopedin, 2019). En diskursanalys har en mångvetenskaplig karaktär som till viss del gör det komplicerat. Flera förklaringar till diskursanalys har publicerats genom åren. Många är skrivna av lingvister men några är även författade av samhällsvetare. Gemensamt för alla är att en diskursanalys består av systematiska studier av diskurser (Bergström & Boréus, 2012:355). Norman Fairclough integrerar en lingvistisk utgångspunkt med samhällsvetenskap, den så kallade kritiska diskursanalysen. Termen diskurs utvidgas till någonting mer och orienterar sig mot en social praktik. Sättet vi använder oss av språk och skrift ses som en form av ”social praktik” och med Norman Fairclough definition utgörs diskurser av praktiker för hur man talar och skriver (Bergström & Boréus, 2012:356).

Den kritiska diskursanalysen beskrivs med hjälp av en tredimensionell modell. När den kritiska diskursanalysen utgår från den första nivån som är texten blir utgångspunkten lingvistisk, bland annat genom att studera textens grammatiska struktur. Förutom att studera grammatiska strukturer i texter

handlar analysen om att kartlägga vad som påstås explicit och vad som är underförstått (Bergström & Boréus, 2012:375f). Jag är inspirerad av kritisk diskursanalys för att undersöka vad som är lika i hur Leader Upplandsbygd behandlar Agenda 2030, de globala målen och Brundtlandrapporten i sin utvecklingsstrategi och relevanta dokument kopplat till mitt ämne.

Den andra nivån, i den diskursiva praktiken riktas intresset mot hur texter produceras, distribueras och konsumeras. Begreppet intertextualitet används inom den kritiska diskursanalysen och handlar om hur texter relaterar till varandra (Bergström & Boréus, 2012:376). Detta har använts inom min studie för att analysera Leader Upplandsbygds texter kopplat till ämnet. Fokus har inte varit på hur texter produceras, distribueras och konsumeras utan istället att undersöka hur andra texter inom området relaterar till varandra och hur en diskursiv praktik skapas.

När analysen vidgas till den tredje nivån, den sociala praktiken sätts diskursen i ett socialt sammanhang. Fairclough använder sig av begreppet diskursordning när han skriver om den sociala praktiken. Han anser att en specifik text/diskursiv praktik måste relateras till andra diskurser. Den kritiska diskursanalysen undersöker hur relationerna ser ut mellan diskurser och sociala strukturer (Bergström & Boréus, 2012:377). Genom detta har den analytiska modellen hjälpt mig att analysera hur personerna jag intervjuat inom Leader Upplandsbygd och lokala aktörer pratar om Agenda 2030 och de globala målen. Jag har analyserat hur kansliet, styrelsen och medlemmar i de fyra hållbarhetsnätverken ser på och pratar om agendan på lokal nivå. Detta har i sin tur bearbetats i relation till material som är skrivet om Agenda 2030, både på lokal och global nivå.

Figur 1. Faircloughs analysmodell. (Illustration: egen bearbetning utifrån Bergström & Boréus 2012:375)

4.2 Governance

Begreppet *governance* har sin bakgrund i ordet *government* och beskriver den förändring som skett i vår samhällsstyrning. I den internationella forskningen om statlig styrning talas det om att vi gjort en förändring "from government to governance". Detta kan översättas till svenskan som "från centralstyrning till interaktiv samhällsstyrning". En interaktiv samhällsstyrning betyder att det sker aktiviteter genom delaktighet av många olika aktörer. *Governance* syftar till enligt Gun Hedlund och Stig Montin (2009) att utveckla nya former av ömsesidiga samspel mellan olika samhällsaktörer, genom detta kan den offentliga politikens förmåga antas öka. Samspel mellan civilsamhälle, intresseorganisationer, privata och offentliga sektorn antas krävas för att hantera och lösa våra samhällsproblem. Detta kan ske genom en *governance*styrning i större utsträckning i vårt samhälle. Det är denna interaktiva samhällsstyrning mellan olika aktörer som ger uppskov till begreppet *governance* som kommer att användas i denna uppsats. Även om begreppet kan översättas till *interaktiv samhällsstyrning* har jag valt att inte göra det för att tappa dess bakgrund i ordet *government* (Hedlund & Montin, 2009:7ff).

Gränsen mellan stat och civilsamhälle luckras upp genom att anamma *governance*. Detta kan ses både som positivt och negativt. Det vanliga är att *governance* ses som problematiskt. Kritiken gäller till exempel bristfällig politisk jämställdhet, brist på insyn i politiska processer, begränsande möjligheter till ansvarsutkrävande, ökad styrning av självständiga frivilligorganisationer samt svag demokratisk legitimitet hos medborgarna. Inom litteraturen gällande *governance* finns det fyra olika förhållningssätt och synsätt på begreppet (Hedlund & Montin, 2009:27).

Det första förhållningssättet är att *governance* betyder en förnyelse av demokratin. Det demokratiska systemet vi haft har förlorat i både effektivitet och legitimitet. Genom att involvera nya former av delaktighet från medborgare och frivilligorganisationer formas en bättre demokrati än det gamla systemet. Med *governance* i detta synsätt bidrar nätverk som i olika sammanhang och miljöer till att forma och genomföra politiken. Nätverken ses som någonting positivt och innovativt i detta anseende till skillnad från det föråldrade byråkratiska systemet (Hedlund & Montin, 2009:27).

Enligt det andra förhållningssättet varken hotar eller utmanar *governance* den representativa demokratin. Detta eftersom vad *governance* i praktiken handlar om är nätverk och andra arbetsformer som inte har någon större politisk betydelse. Detta synsätt påpekar att antingen handlar det om bredare uppgifter eller genomförande av politiska beslut. I vilket fall som helst har de politiska organen kontroll över politiken och på grund av detta uppstår inga demokratiproblem (Hedlund & Montin, 2009:28f).

I det tredje förhållningssättet tas problematiken upp med *governance*, eftersom *governance* kommer i olika former kan det uppstå demokratiproblem. Det formas politik vid sidan av den representativa demokratis institutioner och det genomförs politik utanför myndighetens direkta kontroll i samhället. Denna problematik är dock inget större problem antyder Hedlund och Montin (2009) då den politiska styrningen kan anpassas. Ett vanligt förekommande begrepp i detta sammanhang är ”metastyrning”. Tanken med detta begrepp är att även om staten förlorar en del av sin makt genom nätverkspolitiken kan staten fortfarande styra nätverken genom sin kraft i legitimitet och andra resurser. På detta sätt kan staten indirekt ställas till svars för vad nätverken gör (Hedlund & Montin, 2009:29f).

I det sista och fjärde förhållningssättet betonas det att *governance* både hotar och utmanar den representativa demokratin. På grund av detta behövs det nya former av medborgarinflytande för att demokratisera nätverken. Enligt detta synsätt har staten blivit uppdelad i olika verksamhetsformer. Gränsen mellan den privata och offentliga sektorn har lösts upp och den representativa demokratis organisationer är inte anpassade för att styra detta komplexa organisationssamhälle. Systemet är inte anpassat för att länka ihop de nödvändiga delarna till en kedja av politiskt ansvar. Om det inte finns politiska organ som har ansvar och kontroll över hur den praktiska politiken ska utformas kan det uppstå osäkerhet inom det politiska systemet. Detta kan medföra att det blir svårt att identifiera var det faktiska ansvaret finns (Hedlund & Montin, 2009:30f).

Governance kan ses som en ny modell där nya aktörer inom privat, offentlig och ideell sektor vill påverka systemet för att gynna sina egna intressen. Erik Swyngedouw (2005) utvecklar begreppet metastyrning genom sin teori om ”second-order governance”. Det är inom detta område som den faktiska

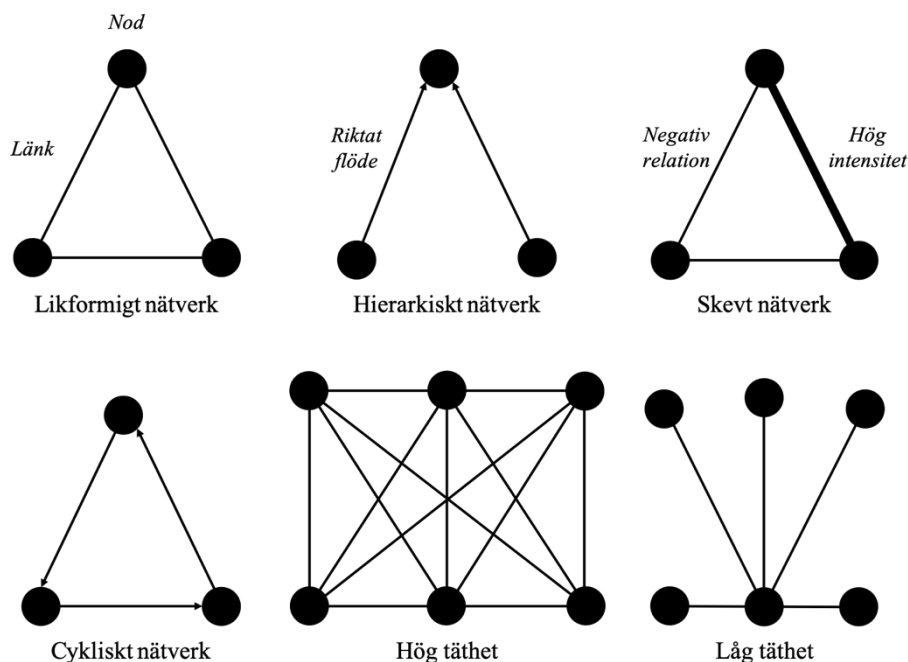
implementeringen av governance sker. Metastyrningen kommer ovanifrån men "second-order governance" implementerar samarbetet mellan olika aktörer. Det är viktigt att se skillnaden i dessa olika nivåer då det finns en klar skillnad av hierarki mellan metastyrning och "second-order governance" (Swyngedouw, 2005).

Governance används i denna uppsats för att beskriva den styrning FN utövar genom Agenda 2030 och hur den implementeras på lokal nivå. Begreppet syftar även till att analysera en viss del av intervjuerna med betoning på intervjuerna med representanter för LAG och för kansliet.

4.3 Nätverk

Ett sätt att beskriva hur en grupp människor eller interaktioner är ordnande, strukturerade eller organiserade i tid och rum är att beskriva dem som ett *nätverk*. Nätverksanalys kan användas för att studera samhällets eller gruppers struktur. Fokus läggs då på relationer mellan olika aktörer och individer snarare än deras egna egenskaper. *Nätverket* används oftast för att utbyta information eller tjänster mellan enskilda individer inom *nätverket*. Det är svårt att veta var ett *nätverk* tar slut, vissa *nätverk* är mindre och andra är större. Vissa *nätverk* har hög intensitet och andra *nätverk* har låg intensitet. Enligt Oskar Engdahl och Bengt Larsson (2011) består nätverksanalysens grundbegrepp av *noder* och *länkar*. I sociala *nätverk* bestående av individer utgörs noderna av dessa enskilda individer. *Nätverk* kan dock vara större än enskilda individer och bestå av organisationer och städer. Länkarna i ett *nätverk* är de interaktioner genom vilken nätverkens utbyte realiseras. *Flöden* är benämningen på det utbyte av information, tjänster eller varor som länkarna i praktiken består av (Engdahl & Larsson, 2011:151ff).

Nätverkens *form* är den struktur som uppstår genom att ett bestämt antal noder är sammankopplade av ett bestämt antal länkar. Dessa former kan se olika ut beroende på *nätverkens* uppbyggnad. Det beror dels på nodernas avstånd, vilken intensitet flödet har, i vilken mån noderna ligger på samma eller olika nivåer (Engdahl & Larsson, 2011:152f). För att lättare förklara hur olika *nätverk* kan vara uppbyggda använder sig Engdahl och Larsson sig av en grafisk illustration över sex olika former av *nätverk*.

Figur 2. Triadiska och andra nätverk. (Illustration: egen bearbetning utifrån Engdahl & Larsson 2011:152)

Ylva Hasselberg, Leos Müller och Niklas Stenlås (2002) påpekar att *nätverk* kännetecknas av en relativt platt struktur. Relationerna inom ett *nätverk* är mer eller mindre jämbördiga. *Nätverkens* aktörer karakteriseras av ett ömsesidigt beroende och banden mellan aktörerna kan med tiden stärkas. Dock finns det aktörer med olika positioner inom *nätverken*, deras positioner kan kopplas till maktresurser. *Nätverk* är i högsta grad maktförmedlare men kännetecknas dock av nätverksrelationer med ömsesidighet snarare än strikt formaliserade positioner.

Den viktigaste aspekten och funktionen inom ett *nätverk* är utbytet inom *nätverket*. Ett nätverksutbyte kännetecknas av mer eller mindre långvariga relationer mellan aktörer och ömsesidig tillit. En annan viktig egenskap att tänka på när det kommer till *nätverk* är dess inkludering samt exkludering av människor. *Nätverk* drar gränser kring den grupp av människor som befinner sig inom dem. Här är tilliten inom *nätverket* igen viktigt, utan tillräcklig tillit kan inte *nätverket* utvecklas och inte heller bestå (Hasselberg et al., 2002).

Utöver denna syn på hur ett *nätverk* är uppbyggt kommer även influenser från Mark S. Granovetter teori om *nätverk* att användas i denna uppsats.

Granovetter är en amerikansk sociolog som utvecklat en teori om ”The Strength of Weak Ties”, översatt till svenska blir det ”de svaga länkars styrka”. Denna teori påpekar vikten av svaga länkar eller till och med frånvarande länkars betydelse i ett *nätverk*. En individ med många svaga länkar har större vetskap vad som händer utanför den egna vänskapskretsen än en person med många starka. Dessa svaga länkar fungerar i sin tur som broar mellan olika *nätverk*. Dessa broar låter oss finna information utanför vårt eget *nätverk*. Vårt eget *nätverk* består oftast av starka länkar och vi rör oss i samma kretsar som begränsar vårt informationsutbyte. Dessa broar gör att vi kommer i kontakt med andra *nätverk* och dess informationsflöde och utbyte av tjänster. Granovetter poängterar dock att alla svaga länkar inte ska betraktas som broar, däremot utgörs alla broar av svaga länkar inom hans nätverksteori (Granovetter, 1973).

Begreppet *nätverk* har en bred betydelse som nämnts ovan men kommer att användas för att knytas samman med begreppet *governance*. Jag är intresserad av att analysera det som Leader Upplandsbygd bestämt sig för att kalla för hållbarhetsnätverk och se vad dessa *nätverk* har för betydelse. Detta kommer i sin tur knyta an med mitt sista begrepp identitet, nämligen hur medlemmarna identifierar sig med och inom nätverket.

4.4 Identitet

Identiteter konstrueras av relationer, och att vara någon innebär alltid att vara någon i relation till någon eller någonting.
(Gunnarsdotter, 2005:96).

Citatet ovan kommer från Yvonne Gunnarsdotter (2005) och visar på hur identiteter skapas i vårt samhälle. Dessa relationer mellan någon eller någonting och den upplevda aspekten av *identitet* beskrivs på olika sätt. Gunnarsdotter diskuterar i sin avhandling hur begreppet utvecklats av olika forskare (jfr Gunnarsdotter, 2005: 96–97). För att försöka uttrycka det väldigt enkelt består vår identitet av: *Our identity is simply the names we call ourselves* (Charon, 1995:80).

Anthony Giddens (1991) diskuterar *identitet* i relation till det han kallar ”The Self ” (självet). Giddens menar att vi inte föds med The Self och det är inte bestämt. Istället utformas vår *identitet* utifrån en konstruktion av oss själva som individer i samspel med vår omvärld. Giddens antyder att vår *identitet* därför skiftar och kan konstrueras på olika sätt. Bland annat tar Giddens upp att vi alla väljer vår livsstil, även fast vi själva inte skulle kalla det för ett livsstilsval. Dessa kan vara kopplade till arbete, vårt hem eller andra relationer. Dessa livsstilar skapar i sin tur ett narrativ av vår *identitet* som kan koppla oss till grupper av människor med liknande livsstil eller människor som gjort liknande val (Giddens, 1991:105ff).

Konstruktionen av *identiteten* har två olika aspekter. För det första gör det att vi reflekterar över oss själva, för det andra gör den *identitet* vi skapat, och visar andra, det möjligt för dem att avgöra vilken position vi har i en grupp. *Identiteten* är med andra ord socialt konstruerad men *identiteterna* skapar även samhället. I vårt moderna samhälle växlar vi dock ofta mellan olika sociala *identiteter*. I moderna organiserade kontexter får vi den sociala *identiteten* genom till exempel, personlighet, stil, konsumtion eller yrke (Gunnarsdotter, 2005). Gunnarsdotter bygger vidare på Giddens teori gällande en socialt konstruerad identitet.

Genom begreppet *identitet* vill jag se hur informanterna identifierar sig med dessa hållbarhetsnätverk samt få en förståelse vad det bottnar sig i. Detta för att få en förståelse varför personen i fråga väljer att arbeta med hållbarhetsfrågor i hållbarhetsnätverken.

5 Urval och Metod

Jag ville som ovan nämnt studera hur man kan arbeta med de globala målen på lokal nivå men jag visste inte hur eller vart jag skulle vända mig. En plattform för partnerskap och samverkan inom Agenda 2030 och de globala målen, men vart skulle jag hitta något sådant? Av en slump såg jag en dag att Leader Upplandsbygd skulle hålla i en hållbarhetskickoff ute på Gimo Herrgård 3–4 september 2019. Temat var hur vi kan arbeta med Agenda 2030 och de 17 globala målen lokalt på landsbygden. Jag mejlade snabbt till Emma, projektledare på Leader Upplandsbygd och förklarade att jag ska skriva mitt examensarbete kopplat till Agenda 2030 och de globala målen. Jag frågade om jag fick vara med och observera kickoffen som en del av mitt material till uppsatsen, det fick jag och på det spåret började utformningen av denna uppsats.

Innan kickoffen träffade jag Emma - projektledare, Sven - verksamhetsledare och Pontus - ungdomscoach på kansliet för Leader Upplandsbygd i Storvreta. Under mötet diskuterade vi vad uppsatsen ska leda till och hur Leader Upplandsbygd kan hjälpa till i arbetet. Detta möte var tidigt i uppsatsskrivandet och därför hade jag ett huvudsyfte med uppsatsen men inget mer. Kickoffen möjliggjorde en uppsats i ämnet Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling kopplat till Leader Upplandsbygd. Jag fick genom kickoffen en ingång till att göra en fallstudie om hur Leader Upplandsbygd arbetat med de globala målen. De metoder jag använt är intervjuer, observationer och kritisk diskursanalys, detta beskrivs nedan.

5.1 Tillvägagångssätt

Efter kickoffen hade jag tillsammans med min handledare Cecilia som sitter med i styrelsen för Leader Upplandsbygd ett telefonmöte med Emma från kansliet. Där spånade vi tillsammans idéer angående uppsatsen samt vilka personer som kan vara av intresse att intervjua för min fallstudie. Jag fick förslag på fyra styrelsemedlemmar som suttit med olika lång tid och som hade olika bakgrunder. Utöver detta fick jag efter mötet även en lista med kontaktpersoner som varit med under kickoffen på Gimo Herrgård. Dessa personer ingår i det som Leader Upplandsbygd valt kalla för deras fyra hållbarhetsnätverk, det var personer ur dessa nätverk som var med på kickoffen. Jag valde sedan ut i samråd med Emma informanter till min studie utifrån hur mycket personerna varit involverade, variation i ålder, kön, bakgrund, jobb samt om de får eller har fått projektstöd från Leader Upplandsbygd. Detta för att få en bred bild av arbetet med globala målen och hur olika aktörer ser på Leader Upplandsbygds roll.

Intervjustudie

Emma intervjuades den 20e september 2019 för att få en initial bild av hur kansliet arbetar med Agenda 2030 och de globala målen. Efter detta intervjuades tre styrelsemedlemmar för Leader Upplandsbygd samt sex aktörer i de fyra hållbarhetsnätverken. En initial kontakt med informanterna skedde via e-post för att presentera mig och mitt examensarbete. Efter detta bokades en stor del av intervjuerna in via telefonsamtal eller e-post. Intervjuerna skedde under tre veckor i oktober 2019 på varierade platser. Några intervjuer utfördes hemma hos informanterna, andra på deras arbete eller på ett café i Uppsala city.

Intervjustudien gjordes i form av halvstrukturerade livsvärldsintervjuer. Detta för att förstå informantens vardagsvärld och egna perspektiv på frågorna jag ställer. Genom denna intervjuform söker jag beskrivningar av intervjupersonernas levda värld. Intervjun är uppbyggd för att likna ett vardagssamtal mellan två parter men har ett underliggande syfte. Det är en halvstrukturerad intervju på det sättet att inget strikt frågeformulär används utan istället finns några få utvalda frågor. Frågorna har fokuserats på olika teman för att besvara syftet med studien (Kvale & Brinkmann, 2014:45). Intervjuerna har fokuserat på att ge en förståelse av hur Leader Upplandsbygd möjliggör ett arbete med globala mål på lokal nivå. Intervjufrågorna har varit

uppdelade i tre olika frågemallar (Bilaga 1). Mallarna har varit anpassade för att intervjua Emma på kansliet, styrelsen samt lokala aktörer. Avsikten var att få en inblick i hur arbetet med de globala målen genomsyrar styrelsen, kansliet och hur lokala aktörer ser på Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen på lokal nivå.

Kvalitativa studier utgår från människors egna perspektiv. Empirin i denna studie består av ett mindre antal intervjuer i jämförelse med kvantitativa studier. Detta betyder att varje fenomen betraktas utifrån sina unika förutsättningar, utan generaliserade ambitioner (Teorell & Svensson, 2007:11).

Samtliga intervjuer har spelats in med samtycke från informanterna och sedan skrivits ut för att tolka det som sagts. Genom att skriva ut intervjun tillgängliggörs intervjusamtalet i en form som lämpar sig för närmare analys. (Kvale & Brinkmann, 2014:217ff). Intervjuerna i denna uppsats utgör till stor del det forskningsmaterial jag har. Intervjuer kan ge skiftande resultat och ska därför i denna kontext ses som ett resultat av ett samtal mellan mig och intervjupersonerna i en specifik miljö (Fägerborg, 2011).

Observationer

Förutom intervjuer har även observationer legat till grund för materialet i denna uppsats. En stor del av observationerna består av de två dagar jag spenderade på hållbarhetskickoffen på Gimo Herrgård som Leader Upplandsbygd arrangerade i början av september 2019. Dessa observationer har kompletterat intervjuerna och gjort att jag fått en bättre förståelse för hur arbetet i de fyra hållbarhetsnätverken fungerar. Detta slag av information kan annars utelämnas i intervjuer då det är förhållanden som informanterna tar för givet (Pripp & Öhlander, 2011). Observationerna har varit nödvändiga för att förstå den process deltagarna i hållbarhetsnätverken gick igenom under kickoffen samt få en förståelse över konstellationen i nätverken. Efter hållbarhetskickoffen var jag även med på ett styrelsemöte där ett projekt skulle beslutas huruvida projektansökan skulle beviljas ekonomiskt stöd eller inte. Dessa observationer har kompletterat intervjuerna jag gjort med styrelsemedlemmarna för att få en större förståelse hur deras beslutsprocess fungerar i praktiken.

Kritisk diskursanalys

Kritisk diskursanalys har använts som metod när jag granskat Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi och dokument kopplat till Agenda 2030 och de globala målen. Ett intresse har varit att undersöka hur Leader Upplandsbygd behandlar Agenda 2030 och de globala målen och hur det relaterar till andra dokument inom området. I intervjuerna har jag även tagit fasta på hur personerna pratar om Agenda 2030 och de globala målen för att kunna placera materialet i en social praktik.

Styrkor och svagheter

I metoderna jag valt finns det några styrkor respektive svagheter. En styrka har varit att observationerna har gett en större inblick i Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen som hade varit svårt att få fram via intervjuer. Det har gett mig en större förståelse för referenser som informanterna gjort till kickoffen under våra samtal. Svagheter med kvalitativa studier är tidsåtgången det tar att utföra och transkribera intervjuer. En förhoppning i början av arbetet var att intervjua fler personer kopplat till hållbarhetsnätverket för att få en bredare representation. Dock har detta inte varit möjligt på grund av en snäv tidsram för arbetet.

5.2 Forskningsetik

I min studie har fyra etiska områden följts: informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll (jfr Kvale & Brinkmann, 2014:105ff). Alla informanter informerades i en skriftlig första kontakt vem jag var, vad jag studerar samt vad intervjuens huvudsakliga syfte var. Innan intervjun spelades in gjordes en förfrågan från mitt håll om det godkändes eller inte. Jag har fått godkännande från alla informanter att använda deras riktiga namn i uppsatsen. Några av informanterna har velat ha ett utkast av uppsatsen där informanterna nämns för att godkänna det som skrivits. Detta utkast har skickats till de informanter som efterfrågat det via e-post. Materialet som jag fått fram under intervjuerna används för att besvara mina forskningsfrågor och annan information som framkommit som kan bedömas vara för personlig har uteslutits. Under avsnitt 8.6 – Våga prata ekonomisk vinning har alla namn anonymiserats på grund av att jag bedömt att informationen kan anses som känslig.

5.3 Reliabilitet och validitet

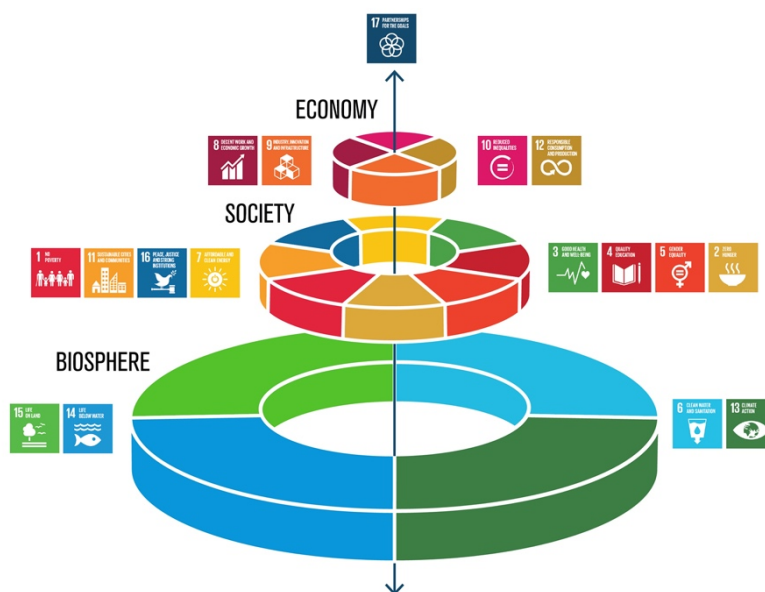
Uppsatsens trovärdighet grundar sig i begreppen reliabilitet och validitet. Termen reliabilitet står för uppsatsens tillförlitlighet och är inom kvalitativ forskning problematisk. Reliabilitet grundar sig ursprungligen i en kvantitativ metod där resultatet av en studie kan återskapas av andra forskare. Inom den kvalitativa forskningen skapar detta problem då informanternas svar kan vara svåra att återskapa (Öhlander, 2011:290). Intervjuerna har speglats av öppna intervjufrågor och ledande frågor har undvikits för att på detta sätt stärka reliabiliteten av studien (Kvale & Brinkmann, 2014:295ff). Termen validitet handlar om huruvida studien mäter det studien avser att mäta, att materialinsamlingen fångar det som är väsentligt. Genom att ställa kompletterande frågor under intervjuerna har validiteten stärkts (Öhlander, 2011:290f). Genom att kontrollera, ifrågasätta och teoretiskt tolka resultaten av studien har jag verkat för att stärka validitet i denna uppsats (jfr Kvale & Brinkman, 2014:298ff).

6 Hållbar utveckling och fyra nätverk

I detta avsnitt påbörjas första delen av resultatet i denna studie. Resultat och analys är sammanvävt och kommer att sträcka sig fram till kapitel nio. En presentation av hur Leader Upplandsbygd arbetar med Agenda 2030 och de globala målen kopplas ihop med en kritisk diskursanalys i detta kapitel. Avslutningsvis kommer en presentation av LAG och dess arbete med hållbarhet och Agenda 2030.

6.1 En diskurs om hållbar utveckling

Eftersom Agenda 2030 antogs av FN år 2015 kunde inte Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi genomsyras av agendan då denna strategi utformades år 2014. Leader Upplandsbygds strategi tar däremot upp ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet (Upplandsbygd, 2018). "Tårtan", en modell från Stockholm Resilience Centre (Figur 3 nedan) använder Leader Upplandsbygd för att illustrera deras arbete med hållbar utveckling (Upplandsbygd, 2018). Det understa lagret representerar den ekologiska hållbarheten, ramar för vår planet. Vår planet sätter våra ramar och dessa går inte att förhandla bort. Högre upp i modellen kommer de sociala och ekonomiska målen. Även om ekologin är avgörande begränsar den inte våra möjligheter att nå mål inom innovation, välstånd och inkludering – så länge vi håller oss till ekologiskt hållbara lösningar (Upplandsbygd, 2018).

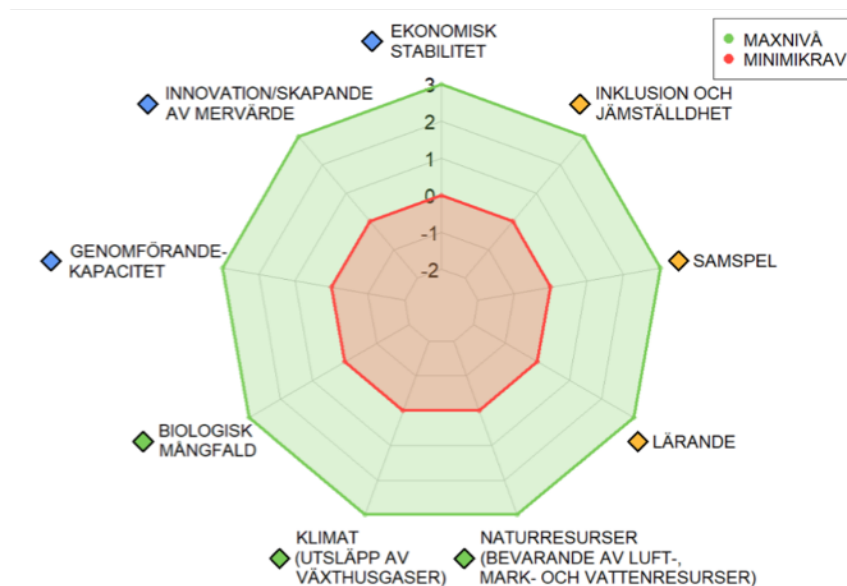

Figur 3. "The wedding cake". (Illustration: Azote for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University, 2016)

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet har sin bakgrund i begreppet hållbar utveckling som var del av Brundtlandrapporten år 1987 (World Commission on Environment and Development 1988). Det uppstod redan då en diskurs runtomkring globala mål för en hållbar utveckling. "Tårtan" ovanför försöker stapla upp de globala målen utifrån Brundtlandsrapporten och dess definition av hållbar utveckling, där de ekologiska ramarna ses som grundläggande, snarare än de ekonomiska, sociala och politiska processer som lett fram till de problem man vill hantera. "Tårtan" är en tolkning som Stockholm Resilience Centre har gjort av de globala målen där en betoning finns på det miljömässiga. Detta kan ses som en diskursiv praktik som är den andra nivån i en kritisk diskursanalys kring de globala målen. Det skapas en relation mellan dokument kopplat till Agenda 2030 och de globala målen som Leader Upplandsbygd anammar. Leader Upplandsbygds arbete med hållbar utveckling kopplas samman genom en sådan diskursiv praktik som relaterar till Brundtlandrapporten, globala målen, Stockholm Resilience Centre och Sveriges handlingsplan.

Leader Upplandsbygd har samtidigt prioriterat nio områden inom hållbar utveckling som hjälpmedel för att bedöma projektansökningar. De togs fram som ett sätt att förtydliga de horisontella målen i den lokala strategi som styr

arbetet. Av de nio områdena återfinns tre stycken inom ekologisk hållbarhet (biologisk mångfald, klimat, naturresurser), tre inom social hållbarhet (lärande, samspel, inklusion och jämställdhet) och tre inom ekonomisk hållbarhet (genomförandekapacitet, innovation/skapande av mervärde, ekonomisk stabilitet). Hållbarhetsmålen går inte att dela upp och därför innebär det att ett mål inte kan uppnås på grund av bekostnad av ett annat. Leader Upplandsbygd har valt att illustrera detta via ett spindeldiagram för att på lättare sätt illustrera hur målen sitter ihop med varandra och som ett hjälpmedel vid projektbeslut (Upplandsbygd, 2018).

Figur 4. Hållbarhetsspindel (Illustration: Leader Upplandsbygd, 2018)

För att kunna arbeta med en hållbar landsbygdsutveckling och de globala målen startades projektet LLUST år 2017, förkortningen står för: Ledande, Lärande, Utvecklande, Stödande med Timing. Projektet är ett LAG-ägt projekt, det vill säga att styrelsen för Leader Upplandsbygd äger projektet. Projektet går ut på att skapa fyra stycken team som vardera ansvarar för fyra till fem av de 17 globala målen (Upplandsbygd, 2019d). Dessa team består av aktörer som ideellt och/eller professionellt är engagerade i utvecklingsfrågor i leaderområdet Upplandsbygd, det vill säga det geografiska området Leader Upplandsbygd verkar inom. Teamen ska arrangera temakvällar för att lyfta upp en eller flera av framtidsutmaningarna utsatta av FN och ge målen en lokal vinkel. LLUST-projektet fokuserar därför på hur Leader Upplandsbygd

kan arbeta för att uppnå de globala målen. Teamens arbete syftar till att ge kunskap och inspiration till aktörer i Leader Upplandsbygd när det kommer till en hållbar landsbygdsutveckling och de globala utmaningar vi står inför. Projektet ska ge ett lokalt perspektiv på hållbarhetsmålen. Syftet är att skapa nätverk och plattformar för aktörer som kan och vill arbeta med de globala målen genom att stötta företagare och föreningar att i samverkan arbeta med lokala utmaningar kopplade till de 17 globala målen (Upplandsbygd, 2019d).

Till en början bestod teamen av LAG-medlemmar, representanter från kansliet och en praktikant som hade i uppgift att bjuda in till den första tematräffen. Personerna som kom eller var intresserade att medverka i teamen hade möjlighet att skriva upp sig som intressenter. Varje år genomför Leader Upplandsbygd temakvällar där de försöker locka till sig nya medlemmar som kan vara intresserade av årets tema. Dessa träffar utannonseras bland annat i lokalpress och sociala medier.

Utifrån LLUST-projektet skapades dessa fyra team år 2017 som senare kom att döpas om till hållbarhetsnätverk av Leader Upplandsbygd. Dessa nätverk togs fram för att skapa nätverksmöjligheter för aktörer i Sigtuna, Knivsta, Uppsala och Östhammar. Nätverken består av: Innovatörerna, Återvinnarna, Inkluderarna och Platsutvecklarna. Vardera av dessa fyra nätverk jobbar med fyra till fem globala mål som är kopplat till deras nätverk (Upplandsbygd, 2019e).

Med andra ord skapas en form av social praktik, Leader Upplandsbygd skapar fyra nätverk för att arbeta med de globala målen utifrån deras utvecklingsstrategi. Nätverken är ämnade till att lyfta upp framtidsutmaningar av FN och ge de globala målen en lokal vinkel. Det är nu diskusen kring de globala målen sätts in i ett socialt sammanhang genom att ge målen en lokal kontext. Fairclough använder sig av en diskursordning för att undersöka hur relationer ser ut mellan diskurser och sociala praktiker (jfr Bergström & Boréus, 2012:377). Genom dessa nätverk skapas sociala praktiker utifrån diskurser om de globala målen och hållbar utveckling. Nätverken väver samman diskurser från FN-nivå till lokal nivå och kan bidra till att förankra målen på lokal nivå.

Flertalet av de lokala aktörer jag intervjuat nämner att de på ett eller annat sätt försöker koppla sin verksamhet till de globala målen, det vill säga att målen sätts in i en social praktik på lokal nivå. Några av informanterna tänker aktivt på hur målen kan implementeras medan några indirekt redan arbetar med ett eller flera mål i sin verksamhet. Anette arbetar aktivt med mål åtta som bland annat handlar om att främja goda arbetsvillkor. Hon nämner att det är viktigt för henne att folk mår bra på sin arbetsplats och hon arbetar aktivt med social hållbarhet. Jakob nämner att han håller på att omforma sin vision och hur han ska kunna koppla sitt arbete till de globala målen. Jakob arbetar bland annat med att koppla sin coaching till god hälsa och utbildning, som i sin tur kan kopplas ihop med ett eller flera globala mål. Anna ser det som en utmaning att försöka hitta smartare och mer hållbara sätt att driva sin verksamhet. Dessa informanter jobbar alla inom den privata sektorn men svaren är liknande från en av mina informanter inom den offentliga sektorn. Han arbetar för Uppsala kommun och där sätts Agenda 2030 och de globala målen som riktlinjer för alla deras verksamheter och det är något han ser mer och mer av.

Lokala aktörer arbetar mer eller mindre med de globala målen och en social praktik gällande de globala målen skapas där de kopplas till den egna verksamheten. För några av aktörerna har nätverken öppnat upp ögonen för hur ett arbete med de globala målen kan gå till och några arbetar sedan tidigare med dem. Det skapas en diskurs utifrån globala mål uppsatta av FN som förankras i en social praktik på en lokal nivå.

Vad de fyra hållbarhetsnätverken har lyckats åstadkomma med de globala målen är ännu inte möjligt att utvärdera då nätverken fortfarande är relativt nystartade. Nätverken har i dagsläget inte mynnat ut i några projekt som direkt är kopplade till de globala målen men nätverken är en start i rätt riktning.

6.2 LAG:s arbete med hållbarhet

Jag har intervjuat tre styrelsemedlemmar för att få en bild av hur LAG i Leader Upplandsbygd arbetar med Agenda 2030 och de globala målen samt vad dessa personer anser LAG:s roll är. Informanterna består av Leif som suttit med i LAG i tre år, Anna som varit med i två år och till sist Emma som varit med sedan årsmötet våren 2019 (Ej Emma från kansliet). En av LAG:s roller

är att uppmuntra människor att söka projekt samt godkänna projektansökningar som bidrar till en hållbar landsbygdsutveckling. Regler och ramverk till dessa projekt utgår ursprungligen från EU som sedan Jordbruksverket har tolkat på nationell nivå. Det är sedan upp till LAG att utifrån den lokala strategin som godkänts av Jordbruksverket avgöra om projekten ska bli beviljade stöd. Detta kan relateras till den governancestyrning som vi ser mer och mer i vårt samhälle. EU sätter upp regler och ramverk men hur dessa ska implementeras på nationell och lokal nivå lämnas till enskilda länder och dess myndigheter (Hedlund & Montin, 2009:7ff). Av de fem offentliga representerarna i Leader Upplandsbygds LAG är fyra utsedda av de medverkande kommunerna, resten av LAG:s medlemmar är valda vid den ideella föreningen Leader Upplandsbygds årsmöte. Detta möjliggör en lokal kännedom och en ny form av samspel mellan samhällsaktörer som i sin tur kan öka den offentliga politikens förmåga, med andra ord governance (Hedlund & Montin, 2009:7ff).

Både Anna och Emma är osäkra på hur arbetet med agendan påbörjades då det var före deras tid i Leader Upplandsbygd. Leif däremot som suttit med längst i styrelsen av mina informanter berättar om hur Leader Upplandsbygd började arbeta med Agenda 2030 och de globala målen. Enligt Leif var det osäkert hur arbetet med Agenda 2030 kom till, det var inget konkret i början. Jenny, en medarbetare på kansliet för Leader Upplandsbygd och Leif hade möten emellanåt där idéerna började växa fram. I min intervju med Emma, projektledare på Leader Upplandsbygd nämner även hon Jenny. Jenny arbetar som hållbarhetsansvarig på kansliet och lyfte fram nya begrepp inom hållbar utveckling samt Agenda 2030 för kansliet och styrelsen. Det var en bra koppling med arbetet och det blev lättare att kommunicera ut Leader Upplandsbygds arbete med hållbar utveckling nämner Emma, projektledare. Leif födde idén med hållbarhetsspindeln som är presenterad i kapitlet ovan. Den representerar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Den är inte direkt kopplad till de 17 globala målen men är inspirerad av dem enligt Leif. Det går alltså se att Leader Upplandsbygds fördjupande arbete med hållbarhet i allmänhet, och med de globala målen i synnerhet är något som drivits av engagerande personer inom LAG och på kansliet.

7 Globala mål på lokal nivå

EU har möjliggjort nya former av plattformar där Leader Upplandsbygd kan ses som ett konkret exempel på denna governancestyrning. I detta kapitel kopplas begreppet governance ihop med Leader Upplandsbygd och deras arbete med global landsbygdsutveckling.

7.1 EU som pionjärer

EU har varit pionjärer när det kommer till nya former av governance på lokal nivå och hittat nya sätt att inkludera fler på olika samhällsnivåer. De senaste två decennierna har nya innovativa institutionella samarbeten utvecklats på olika geografiska nivåer. Dessa nya institutioner har börjat utmana den klassiska samhällsstyrningen från staten och den politik som varit och istället se till ett mer decentraliserat styre (Swyngedouw, 2005).

Leader Upplandsbygd kan ses som ett resultat av EU:s arbete med att finna nya sätt att involvera aktörer från fler sektorer i beslutfattandet. Det liknar en ny form av institution, eller plattform om vi ska använda oss av regeringens begrepp i handlingsplanen för Agenda 2030. I Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi kan vi se den indirekta styrningen som EU har över utformningen av leadermetoden. Alla projekt som prioriteras ska bidra till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processer i Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi på målen som är satta i de operativa programmen för EU:s struktur- och investeringsfonder (Upplandsbygd, 2019c). EU:s tillväxtstrategi EU2020 eller Europa 2020-strategin som Regeringskansliet benämner den som är EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning. Denna strategi har tre övergripande prioriteringar: smart

tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla (Regeringskansliet, 2019). Detta betyder dock inte att leadermetoden är det bästa sättet att uppnå en hållbar tillväxt, vad dokument visar på skiljer sig från praktiken. Leadermetoden är fortfarande begränsat till geografiska områden med en begränsad budget som gör det svårt att skapa en större förändring vad gäller tillväxt och sysselsättning. Leaders arbetssätt med nätverkande, partnerskap och underifrånperspektiv är mer mobiliserande och förutsättningsskapande (Waldenström, 2010).

Under teoretiska begrepp skrev jag om fyra olika förhållningssätt till governance. Det första förhållningssättet menar att det demokratiska systemet har förlorat i både effektivitet och legitimitet. Genom att involvera nya former av delaktighet i samhället kan förhoppningsvis en bättre demokrati skapas (Hedlund & Montin, 2009:27). Även fast Leader Upplandsbygds utvecklingsstrategi delvis är styrd av EU involverar den nya sätt att arbeta ur ett samhällsperspektiv och en ny plattform för samverkan skapas. Genom detta möjliggörs ett arbete med Agenda 2030 på lokal nivå för aktörer som kan och vill arbeta med dessa frågor.

7.2 Glokal landsbygdsutveckling

På Leader Upplandsbygds hemsida presenteras LLUST-projektet bland annat som att det ger ett *glokalt* perspektiv på hållbarhetsmålen (Upplandsbygd, 2019d). Glokalt är en sammansättning av både globalt och lokalt som kort sagt betyder att tänka globalt när vi agerar lokalt. Emma, projektledare på Leader Upplandsbygd berättar i intervjun att LLUST-projektet ska leda till att föreningslivet och företagare finner Leader Upplandsbygd som en samarbetspartner när det kommer till hållbar landsbygdsutveckling. Emma påpekar att Leader Upplandsbygd vill lyfta de globala målen ur en lokal vinkel och har möjligheten att hjälpa aktörer som vill och kan arbeta med hållbar utveckling. Genom en decentraliserad samhällsstyrning som möjliggörs via leadermetoden kan lokala aktörer arbeta med globala miljöfrågor och få hjälp med bland annat ekonomiskt stöd och kunskap från Leader Upplandsbygd. Denna metod är menad att ha ett underifrånperspektiv, där lokala aktörer ska få vara med och påverka och ta fram en lokal utvecklingsstrategi som ska kunna samverka med regionala och nationella ovanifrånperspektiv (Jordbruksverket, 2019a).

Det underifrånperspektiv som leadermetoden ska bestå av kan ses som en ny form av governance. Lokala aktörer får en chans att påverka systemet för att gynna deras egna intressen, LLUST-projektet är ett exempel på detta som är ett resultat av initiativ inom Leader Upplandsbygd. Regionala och nationella ovanifrånperspektiv vävs in i utformandet och detta kan ses som en form av metastyrning. Även om staten förlorar en viss del av sin makt genom denna form av governancestyrning kan staten fortfarande styra genom sin legitimitet (Hedlund & Montin, 2009:29f). Genomförandet av den glokala landsbygdsutvecklingen som Leader Upplandsbygd bidrar till kan refereras till Swyngedouw (2005) och teorin om "second-order governance". Det är inom detta område som ett samarbete mellan olika samhällsaktörer uppstår tack vare det forum som skapas av Leader Upplandsbygd. Metastyrningen ovanifrån från EU får nu en lokal effekt genom den glokala landsbygdsutvecklingen Leader Upplandsbygd öppnar upp för.

8 Ett forum för hållbar utveckling

*Vi vill vara forumet för hållbar utveckling på landsbygden.
(Emma - Projektledare).*

Ett forum för hållbar utveckling, ett forum för aktörer att hitta varandra och arbeta med frågor kopplade till hållbar utveckling. Leader Upplandsbygd vill hitta föreningar och företag som har rätt kunskaper och driv för att arbeta med Agenda 2030 och knyta samman dessa enligt Emma. Emma vill att Leader Upplandsbygd ska hjälpa till med att lyfta de globala målen ur en lokal vinkel för att få en tydligare förankring. Tanken är att få organisationer att samverka och driva utvecklingsprojekt tillsammans som ska leda till en långsiktig hållbar utveckling på landsbygden. LLUST-projektet och dess fyra hållbarhetsnätverk skapar detta forum och bjuder in aktörer att samverka med varandra.

8.1 Hållbarhetsnätverk som ett forum

Nätverk är ett vardagligt ord som har olika betydelser och det är därför viktigt att urskilja vad ett nätverk är i teorin och hur det används i vårt vardagliga språk. I denna kontext är det Leader Upplandsbygd som valt termen nätverk för att beskriva deras hållbarhetsnätverk. Dock när jag intervjuar personer inom de fyra hållbarhetsnätverken benämns nätverken sällan som nätverk. En stor del av informanterna benämner nätverken istället som bland annat fokusgrupp, community eller bara för grupper. I fortsättningen kommer benämningen nätverk att användas för att inte göra det förvirrande. Detta dels på grund av att Leader Upplandsbygd refererar det till nätverk samt att mina intervjufrågor har varit utformade efter begreppet nätverk (Bilaga 1.).

Vare sig det benämns som nätverk eller grupper skapar detta projekt ett forum för personer med ett intresse för hållbar utveckling och ger dem möjlighet att träffas. Anledningen till att informanterna är med i nätverket skiljer sig lite åt men en grundpelare är att alla har ett intresse för just hållbar utveckling, några mer än andra. Det är som sagt tidigare även en av Emmas förhoppningar att hitta organisationer som kan och vill jobba med dessa frågor. Detta gör att nätverket skapar gränser mellan de som väljer att vara med och de som inte är med. Enligt Hasselberg et al. (2002) är en viktig aspekt att ha i åtanke när det kommer till nätverk att dessa både inkluderar och exkluderar människor. Nätverk drar en gräns kring den grupp av människor som befinner sig inom dem (Hasselberg et al., 2002).

I Leader Upplandsbygds fall skapas en gräns av människor som är intresserade av frågor kopplade till hållbar utveckling och det blir svårt att inkludera andra. Emma berättar att Leader Upplandsbygd försökt få tag i nyckelorganisationer, personer och företag som går att koppla till hållbarhetsnätverken. Dessa kontakter har knutits samman bland annat via telefonsamtal, e-post och riktade Facebookkampanjer. Det är svårt att arrangera något för allmänheten, folk är rädda om sin fritid menar Emma. Detta skapar en gräns runt vilka som medverkar inom hållbarhetsnätverken. Dock anser jag att en gräns är nödvändig i detta fall, för att försöka skapa en förändring krävs medlemmar som har möjlighet och vilja att göra förändring.

En av informanterna, Henrik, ser nätverket som en möjlighet att få värdefull information bland annat till det projekt han arbetar med, från andra människor med andra kompetenser än han själv har. I det hållbarhetsnätverk han är med i finns det en bred kompetens, allt från kommunpolitiker till erfarna professorer som gör att han får tillgång till kompetens som han sedan kan ha nytta av. Henrik ser nätverket som två delar, den ena delen består av att han och hans projekt kan få värdefull information. Den andra delen består av hur han kan bidra till nätverket med sina kompetenser, både från hans pågående projektet och hans tidigare erfarenheter. Det är denna aspekt som Hasselberg et al. (2002) ser som den viktigaste aspekten inom ett nätverk, nämligen utbytet inom nätverket. Ett nätverksutbyte kännetecknas av långvariga relationer mellan aktörer och ömsesidig tillit är en viktig beståndsdel (Hasselberg et al., 2002). Granovetter (1973) argumenterar för svaga länkars betydelse, i

detta fall får informanten värdefull information genom dessa svaga länkar. Forumet som Leader Upplandsbygd har byggt upp möjliggör aktörer att skapa svaga länkar till nya nätverk. Detta leder till ett informationsutbyte utanför informanternas egna nätverk. Granovetter (1973) antyder att ens egna nätverk består till stor del av samma information, det är först med hjälp av dessa svaga länkar som ett större informationsutbyte kan ske. Forumet som har skapats växer utanför Leader Upplandsbygds fyra hållbarhetsnätverk och väver nu in nya nätverksformer.

För Henrik blir det en bonus att han knyter an till nya kontakter under träffarna med hållbarhetsnätverket men det är inte hans primära mål. För några av informanterna är det istället just det att nya kontakter knyts som är deras primära mål med nätverken initialt. Anette ser bland annat nätverket som en inspirationskälla och möjligheter att träffa nya kontakter. Hon fick tack vare hållbarhetskickoffen på Gimo Herrgård ett nytt perspektiv på sitt eget arbete och hur hon kan väva in landsbygdsutveckling i sin verksamhet. Anette hoppas på att få igång ett större projekt med hjälp av Leader Upplandsbygd men under tiden har nätverket hjälpt henne att få nya kontakter. Nätverket har öppnat upp för nya kontakter utanför Leader Upplandsbygd som är av betydelse för Anette. Detta har i sin tur hjälpt Anette att få värdefull information till sitt företag. Genom det forum som Leader Upplandsbygd har skapat möjliggör det för medlemmarna att även skapa nya kontakter som kan gynna deras egna verksamheter.

Nätverket visar mig att det finns många andra. (Jakob)

Citatet ovan kommer från Jakob, en av mina informanter som fångar en annan nyckelaspekt av nätverket. Det skapar en känsla av att det finns möjligheter att göra något. Det finns resurser i form av både kunskap och ekonomiska medel. Nätverken involverar olika aktörer som kommuner, företag, ideella föreningar som Jakob får möjlighet att kommunicera med och utbyta idéer. Kjell, en annan informant ser på nätverket på ett liknande sätt. För Kjell betyder det mycket att det finns folk som vill jobba med frågor kopplade till hållbar utveckling. Vad jag sett under mina observationer och intervjuer är detta en av de viktigaste funktionerna när det kommer till hållbarhetsnätverken. Dessa nätverk synliggör att det finns andra som vill och kan jobba med hållbarhetsfrågor. Leader Upplandsbygd kan enligt mig ses som en

katalysator. Det krävs en aktör som skapar dessa forum för hållbarhetsfrågor annars blir det svårt att skapa något samarbete mellan samhällsaktörer som är intresserade av liknande frågor.

Detta belyser vikten av svaga länkar inom nätverksteorin, nya kontakter bildas och hållbarhetsnätverken åskådliggör att det finns andra som jobbar med hållbarhetsfrågor. Vare sig det är en bonus eller med avsikt att skapa nya kontakter inom dessa nätverk skapas omedvetet broar till nya nätverk. Granovetter (1973) anser att det är även av stor vikt att andra individer inom nätverken har många svaga kontakter. Inom hållbarhetsnätverken träffas individer som företräder privat, ideell och offentlig sektor som alla har sina egna nätverk. Detta leder i sin tur inom Granovetters teori att ett brobyggande av svaga länkar till nya nätverk kan uppstå (Granovetter, 1973).

8.2 Fyra nätverk med låg intensitet

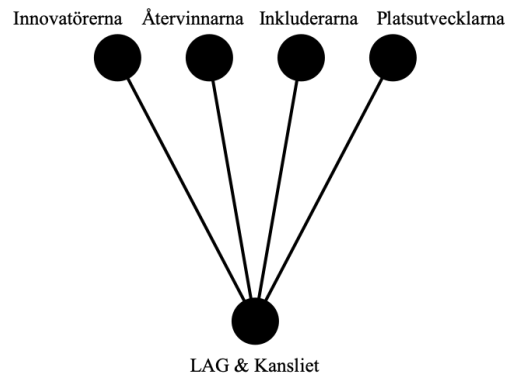
Enligt Engdahl och Larsson (2011) består nätverk av noder och länkar, nätverk kan vara av olika storlekar och det är svårt att veta var ett nätverk börjar respektive slutar. I detta fall består varje enskilt nätverk av länkar och noder där personerna inom nätverket är noder och länkarna är interaktionerna mellan medlemmarna genom vilket ett utbyte realiseras. Nätverk kan bestå av hög respektive låg intensitet (Engdahl & Larsson, 2011), denna studie visar på fyra nätverk med låg intensitet.

Jag tycker man skulle behöva lite tajtare kontakt med nätverket för att känna det som ett nätverk. (Anna)

Det saknas en täthet och kontinuitet inom nätverken, både när det kommer till tiden mellan träffarna och varaktigheten i medlemmarna. Varje nätverk har medlemmar från både kansliet och LAG och det är dessa personer som suttit med längst i nätverken. Övriga aktörer inom privat, offentlig och ideell sektor har varit svåra att bibehålla i några av nätverken.

[...]det var dom två kvar sen var resten nya, det var lite grann som att starta om ett stort projekt. (Emma - LAG)

Citatet ovan syftar på hållbarhetskickoffen på Gimo Herrgård, i informantens nätverk var det enbart två medlemmar som var med sen tidigare. Det saknas en kontinuitet i medlemmars medverkan som gör det svårt att skapa ett nätverk som kan bestå. LAG och kansliet har en viktig roll att bibehålla en kontinuitet i träffarna. Figuren nedan visar på en förenklad bild av organisationsformen gällande hållbarhetsnätverken där LAG och kansliet har en viktig roll.

Figur 5. Nätverk med låg täthet. (Illustration: egen bearbetning utifrån Engdahl & Larrson 2011:152)

Det krävs aktiviteter från LAG och kansliet för att bibehålla aktiviteter inom varje enskilt nätverk. Nätverken samlar idag grupper av individer med överlappande intressen gällande frågor som hållbarhetsnätverken berör och det är detta som gör att människor vill ha kontakt med nätverken till att börja med. Dock räcker inte dessa gemensamma intressen för att bibehålla en aktivitet utan det krävs en utomstående katalysator som driver nätverken.

Utöver den låga tätheten inom varje nätverk finns det även en önskan bland några av informanterna att få insyn i de övriga nätverken. Jakob menar att det blir begränsat att dela upp arbetet i grupper. Frågor som tas upp i respektive nätverk passar in på flera olika mål.

Det är det nätverk som känns bäst för mig men jag är ju intresserad av alla frågor så man vill ju inte missa allt annat. (Anna)

Det är inte enbart frågorna i ens egna nätverk som lockar utan det finns ett intresse av att veta vad de övriga nätverken arbetar med också. Detta är även något jag observerade i nätverket Platsutvecklarna som jag observerade under kickoffen på Gimo Herrgård där en av medlemmarna uttryckte en önskan att tillhöra fler än ett nätverk.

8.3 Inofficiella forum

Kickoffen på Gimo Herrgård bestod av två dagar med ett planerat schema. Det började med en kort presentation över upplägget för dagarna på herrgården. Strax därefter påbörjades grupparbetet inom alla fyra hållbarhetsnätverk. Jag valde att följa hållbarhetsnätverket Platsutvecklarna under min tid på herrgården. Det märktes snabbt att det fanns en tydlig agenda vad nätverkskoordinatorerna ville ha ut av dagarna. Det första passet på dagen började med att vi introducerade oss inom nätverket, vilka vi är, yrke och varför vi vill vara där. Detta är något som jag reagerade på, det märktes i gruppen jag satt med i att en osäkerhet fanns i vilka alla medlemmar var. Det var en grupp av människor som har träffats ett fåtal gånger men någon starkare relation än så fanns inte ännu.

Efter detta hade vi en föreläsning från Stockholm Resilience Centre om bland annat sju principer för resiliens. Resiliens är kapaciteten hos ett system, vare sig det är en skog, en stad eller en ekonomi, att hantera förändringar och fortsätta utvecklas. Det handlar om både motståndskraft och anpassningsförmåga samt förmågan att vända chocker och störningar (Stockholm Resilience Centre, 2019). Det andra passet byggde vidare på föreläsningen om resiliens och gruppen skulle nu implementera de sju principerna på det egna nätverket. Det sista passet för dagen gick ut på att visualisera och berätta vad medlemmarna i nätverket tillför till nätverket. Hela dagen var uppstyrd utifrån olika processer och ett tydligt mål fanns, i alla fall från nätverkskoordinatorerna. Processerna och övningarna var intensiva och även fast kickoffen bestod av två dagar fick jag en känsla av tidspress under mina observationer.

Jag fann dock tiden mellan övningarna och föreläsningen intressant och de forum som skapades för utbyten under dessa stunder. Mellan övningarna fanns det ett visst utrymme för mingel i form av fikapauser men dessa var korta och informationsutbytet därav också. Efter första dagens slut var det middag där deltagarna uppmanades att sitta i grupper utanför nätverken som gjorde att deltagarna fick chans att prata med andra utanför sitt eget nätverk. Efter detta var det mingel en våning upp med kaffe och te och det är nu en friare form av mingel möjliggörs med samtal på ett annat sätt än under övningarna. Idéer och tankar diskuterades mellan deltagarna för fullt och för oss som orkade väntade bubbelpool och ett kvällsdopp i sjön. I bubbelpoolen diskuterade en av deltagarna med Pontus som är ungdomscoach på Leader

Upplandsbygd möjligheten att starta upp ett projekt. Deltagaren ställer frågor om hur det går till att söka projektstöd och vad det går att söka till. Deltagaren får svaret att det bara är att höra av sig till Leader Upplandsbygd med eventuella tankar och idéer för att se om det går att förverkliga dem. Pontus och deltagaren pratade vidare och ett inofficiellt forum för informationsutbyte skapades. Det är dessa inofficiella forum under kickoffen jag tycker har varit intressanta att följa. Svaga länkar har skapats genom dessa inofficiella forum och broar byggs till nya nätverk (jfr Granovetter, 1973). Kickoffens fokus låg givetvis mycket på vad nätverken kan åstadkomma eftersom det var en kickoff ämnat för nätverken. Jag tror dock att nätverken, i den form som är formulerad inom LLUST-projektet, emellanåt kan vara svåra att relatera till och därför är dessa inofficiella forum viktiga för kunskap- och informationsutbyte.

8.4 Nätverk och identitet

En av mina intervjufrågor berör hur informanterna uppfattar nätverket, ser informanterna det som sitt nätverk eller ett nätverk som tillhör Leader Upplandsbygd? Jag vill undersöka hur informanterna ser på och identifierar sig med nätverken. Svaren skiljer sig lite åt men majoriteten av informanterna ser det inte som sitt eget nätverk utan istället som ett initiativ från Leader Upplandsbygd men att nätverken ändå är värdefulla. Bland annat ser Henrik det som Leader Upplandsbygds nätverk, deras "baby" som Henrik uttrycker det. En informant som skiljer sig från mängden är Anette som tidigt kunde identifiera sig med hållbarhetsnätverket Innovatörerna. Anette hade tidigare varit föreläsare på en av temakvällarna för Innovatörerna som anordnades av Leader Upplandsbygd. Detta gör att hon redan till viss del var insatt när hon blev tillfrågad av Leader Upplandsbygd att vara med i nätverket. Det kan tänkas att det blev lättare att identifiera sig till nätverket på grund av detta.

Identiteter konstrueras av relationer, och att vara någon innebär alltid att vara någon i relation till någon eller någonting (Gunnarsdotter, 2005:96). Som Gunnarsdotter (2005) nämner skapas identiteter av relationer, i detta fall är det en relation till de andra i nätverken som saknas. Dessa nätverk har varit aktiva sedan 2017 och det har varit svårt att få en kontinuitet i både vilka som medverkar och tätheten mellan träffarna. Emma nämner att personerna som varit med längst är medlemmarna från styrelsen. Det har varit svårt att

kommunicera vad nätverken handlat om tidigare och det är först nu som det blivit lättare att kommunicera med hjälp av de globala målen menar Emma. En stor del av informanterna har varit med på en eller två träffar och det känns fortfarande nytt för många. Jag anser att detta bidrar till att informanterna inte hunnit skapa en starkare identifiering med nätverken. Precis som Emma nämnde i vår intervju är det ett långsiktigt jobb att bygga upp ett nätverk. Goda förbindelser mellan individer utgör viktiga resurser inom ett nätverk och dessa behöver vidareutvecklas. Denna vidareutveckling är dock tidskrävande och kräver en förmåga till nytänkande (Lindkvist et al., 2014).

Sen känner jag en osäkerhet vad nätverken ska vara, vad vi ska ha för roll. (Henrik)

Under kickoffen på Gimo Herrgård var det en oklarhet i den grupp jag satt med i huruvida deltagarna är en del av Leader Upplandsbygds nätverk eller är en del av ett eget nätverk. Detta var något som jag ansåg speglade resten av dagen. Även Sven, verksamhetsledare på Leader Upplandsbygd tog upp frågan huruvida deltagarna identifierar sig med nätverket inom Platsutvecklingarna. Uppfattningen jag fick är att det råder en oklarhet hur deltagarna ska identifiera sig till nätverken. För att upprätthålla ett nätverk med ett ömsesidigt band mellan deltagarna bör en kontinuitet upprätthållas (Hasselberg et al., 2002). Detta är även något som togs upp under kickoffen, behovet av kontinuitet för att slippa en lång startsträcka under varje nätverksträff. Dessa band kan komma att stärkas till följd av en kontinuitet inom nätverken och en ny identitet får ta plats. Problemet med att upprätthålla en kontinuitet är något som även Emma tar upp i vår intervju. Hon påpekar att just nu drivs hållbarhetsnätverken i projektform som i sin tur gör det problematiskt. Resurserna har räckt till att hålla tre kickoffer och 12 temakvällar, det vill säga tre temakvällar per nätverk. Detta medför en problematik i kontinuiteten då projektet är beroende av finansiering från EU och resurserna räcker inte till mer.

I vårt moderna samhälle har vi olika sociala identiteter som vi skiftar mellan. Dessa identiteter kan vi få genom till exempel personlighet, stil, konsumtion eller yrke (Gunnarsdotter, 2005). Alla informanter jag har pratat med har givetvis sin egen identitet, det kan röra sig om deras yrkesroll, personlighet etcetera. Gemensamt för flertalet av informanterna är ett intresse för frågor kopplade till hållbar utveckling på ett eller annat sätt. Det kan röra sig om

ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet eller ekologisk hållbarhet. Detta möjliggör en identitet kopplad till dessa frågor som i sin tur avgör vilken position informanterna har i nätverket. Hittills är identiteten i nätverken kopplade till dem personligen men med tiden finns det en möjlighet till en starkare koppling till hållbarhetsnätverken. En viktig aspekt är tilliten inom nätverket, utan tillit kan nätverk inte utvecklas eller bestå (Hasselberg et al., 2002).

Anthony Giddens (1991) kopplar ihop vår identitet med vår livsstil. Utifrån detta skapas ett narrativ av vår identitet som i sin tur kan koppla oss till personer med liknande livsstilar eller personer som gjort liknande val (Giddens, 1991). I Leader Upplandsbygds fall har dessa nätverk kopplat ihop individer med liknande intressen. Individerna har gjort ett val att gå med i nätverken och ett forum har skapats för individer att dela tankar och idéer.

8.5 Globala mål som utgångspunkt för nätverken

Figur 6. Globala målen. (Illustration: Globala målen, 2019)

Hållbarhetsnätverken består av fyra olika nätverk som i sin tur jobbar med fyra till fem globala mål som kan ses i nedan tabell (Upplandsbygd, 2019e).

Tabell 1. Fördelning av globala målen i hållbarhetsnätverken (Egen bearbetning)

Nätverk	Globala mål
Innovatörerna	1, 8, 9, 12
Återvinnarna	2, 6, 7, 11, 13
Inkluderarna	3, 4, 5, 10
Platsutvecklarna	14, 15, 16, 17

De globala målen har fått kritik för att vara vaga och svåra att tolka på lokal nivå (Weitz et al., 2015). Leader Upplandsbygd använder dock dessa mål för att lättare kommunicera ut deras vision med hållbar landsbygdsutveckling. Agenda 2030 och de globala målen sågs som ett verktyg för att förtydliga Leader Upplandsbygds arbete med hållbar utveckling enligt Emma. Min utgångspunkt innan denna uppsats var att globala målen är för abstrakta och svåra att ta till sig på en individnivå. Dock anser alla informanterna i min studie raka motsatsen och säger att det är ett bra tillvägagångssätt. Anette anser att det är enklast att ”börja i toppen” för att sedan implementera målen på lokal nivå. Hon påpekar emellertid behovet av att vara kreativ för att anpassa målen på lokal nivå för att på individnivå kunna relatera till målen. Om detta uteblir kan målen lätt urholkas och det blir svårt att arbeta vidare med målen. En annan av informanterna uttrycker det som ”strålande” att Leader Upplandsbygd har de globala målen som utgångspunkt i deras hållbarhetsnätverk. Han ser själv möjligheten att koppla de globala målen till hans egna projekt. Planen är att göra en analys hur hans projekt passar in i de globala målen och vilka projekt som måste förbättras eller som han behöver arbeta vidare med för att anpassa dem bättre till målen. Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen får ringar på vattnet och medlemmar inom nätverken inser själva hur arbetet kan kopplas till individuella projekt.

Två av informanterna var redan insatta i de globala målen eftersom personerna arbetat med dem på sina arbetsplatser. Agenda 2030 och de globala målen ligger i tiden och genomsyrar många organisationer. Bland annat har Uppsala kommun, som nämndes ovan, antagit en policy för hållbar utveckling som i grunden har de 17 globala målen (Uppsala kommun, 2017). Det samma gäller Region Uppsala och deras miljöprogram som ska ses som ett bidrag för att uppnå FN:s globala mål (Region Uppsala, 2019). Detta är bara ett fåtal exempel där agendan genomsyrar organisationer och deras förhållande till hållbar utveckling. Eftersom agendan mer och mer synliggörs i

dagens samhälle kan detta göra det lättare att identifiera sig med målen. Det är svårt att besvara med hjälp av det empiriska materialet om detta är fallet idag men det är något som är värt att titta vidare på. Gunnarsdotter (2005) menar att identiteter konstrueras av relationer. Enligt mig kan det tänkas att en relation gentemot Agenda 2030 och de globala målen förenklas genom att organisationer synliggör sitt arbete med agendan. Det blir därför lättare att identifiera sig med de globala målen och att ha målen som utgångspunkt i hållbarhetsnätverken.

8.6 Våga prata ekonomisk vinning

Ibland kan det kännas tabubelagt att prata om att tjäna pengar. (Privat aktör)

Tre av mina informanter, varav alla är privata företagare som jag valt anonymisera, tar upp behovet av ekonomisk vinning. Informanterna lyfter vikten av att privata företagare behöver gå runt ekonomiskt för att kunna arbeta med de globala målen. Om det inte finns en ekonomisk vinning med att arbeta med frågor kopplade till de globala målen blir det enbart en fritidssyssla.

Man måste tro att man kan dra in pengar på det... Annars blir det bara ännu en fritidssyssla. (Privat aktör)

En av informanterna lyfter att det finns mycket som måste uträttas kring hållbar utveckling. Om möjligheten finns att arbeta med globala mål kopplat till sitt arbete går det att få ut åtta timmar per dag. Om det istället ska ses som en fritidssyssla att arbeta med de globala målen går det att lägga ned ett fåtal timmar per vecka. En annan informant inom den ideella sektorn tar även hen upp tidsaspekten. Hen menar att det är svårt att hitta tid för att arbeta med de globala målen, ingen har den tiden. En av de privata aktörerna menar även att samhället kommer förlora entreprenörer som vill arbeta med frågor kopplade till hållbar utveckling om det inte går att lösa rent ekonomiskt.

8.7 Arbeta praktiskt med globala mål på lokal nivå

Min sista intervjufråga som jag ställt till alla informanter handlar om hur de tror att man kan arbeta med globala mål praktiskt på lokal nivå. Mer eller mindre är alla informanter inne på samma spår, individen har ett stort ansvar. Jakob pratar om att minska sin egen konsumtion, odla själv, utbilda andra i sin närhet etcetera. Henrik menar att du som individ kan läsa på om de globala målen och fundera hur du kan påverka. Anna påpekar att alla människor är ansvariga för vad dom gör. Detta är ett genomgående tema bland alla informanter.

Leif skiljer sig något från de andra genom att han tar upp kommunernas ansvar i att sätta upp lokala mål som ska efterföljas. Han menar att kommuner har en stor möjlighet att påverka medborgarna genom informationskanaler. Utöver ansvaret bland kommuner anser Leif att alla nivåer i samhället måste bidra att ta beslut gällande de globala målen, företag, regering, regioner, alla måste ta ett ansvar. Likt informationskanaler som Leif nämner är några andra informanter inne på samma spår. Utan information om de globala målen går det inte att arbeta med målen.

Flera nämner information som ett sätt att verka för att de globala målen ska omsättas i lokal praktik. Henrik tar upp en idé angående instruktionsfilmer om hur du kan arbeta med de globala målen till exempel i en fotbollsförening eller på ett företag. Dock är det svårt att kommunicera miljöfrågor och förändring fortsätter han. I min intervju med Henrik tar han upp att människor blir inspirerade av vad andra gör. Detta tycker jag är intressant och i min intervju med Emma, projektledare på Leader Upplandsbygd nämner hon en liknande tanke i framtiden. Hon vill synliggöra vad till exempel Återvinnarna jobbar med och marknadsföra det. Detta ska i sin tur leda till att fler människor ska kunna få en personlig koppling och börja tänka på hur det går att arbeta med de globala målen på lokal nivå.

En intressant observation när jag ställt denna fråga till mina informanter är att ingen nämner hållbarhetsnätverken. Som jag tidigare diskuterat i denna uppsats kan det bero på att en identitet till nätverket ännu inte har etablerats. Inom nätverksteorin karakteriseras nätverk av ett ömsesidigt beroende av aktörerna (Hasselberg et al., 2002). Då nätverken fortfarande är relativt nya har med stor sannolikhet detta ömsesidiga beroende inom nätverken inte hunnit

utvecklas. Just nu är det individer som är medlemmar i en grupp men det finns inget beroende av andra aktörer inom hållbarhetsnätverken. Detta är dock något som kan stärkas med tiden, relationer kan komma att byggas upp inom gruppen och ett starkare nätverk kan utvecklas (Hasselberg et al., 2002).

9 Diskussion

Agenda 2030 och de globala målen är menade att ge en övergripande riktning åt vilket håll vi bör arbeta. Målen måste därför brytas ned på nationell nivå för att ha en chans att kunna implementeras. Hänsyn har lämnats till varje enskilt land då inget är de andra likt (Enarsson, 2018). Kritik har riktats mot detta vaga sätt att implementera agendan i FN:s 193 medlemsländer. Länder lämnas ensamma till att tolka agendan och på vilket sätt den ska implementeras (Weitz et al., 2015). Frågan är dock om medlemsländerna hade valt att skriva på agendan om den varit uppstyrd av regler och riktlinjer från FN? I Sverige har vi ett decentraliserat styre där kommuner och regioner tar stor plats i beslutfattandet (Regeringskansliet, 2018). En toppstyrd agenda från FN hade med stor sannolikhet inte fått någon genomslagskraft om länderna själva inte fick välja hur agendan ska implementeras. Det kan ses som ett medvetet beslut från FN, ett sätt att underlätta en form av governancestyrning med andra ord.

I Sveriges handlingsplan för Agenda 2030 beskrivs det att ansvaret för att implementera agendan ligger på alla aktörer i samhället. Kommuner och regioner har en stor roll men även civilsamhällets aktörer. Det är viktigt att hitta nya plattformar för samverkan med den offentliga sektorn, näringslivet och forskningssamhället (Regeringskansliet, 2018). Governance handlar om att utveckla nya former av ömsesidiga samspel mellan olika samhällsaktörer (Hedlund & Montin, 2009). Med andra ord förespråkar Sveriges handlingsplan en governancestyrning i implementerandet av Agenda 2030.

Governance i Leadermetoden

Sverige gick med i EU 1996 och detta gjorde det möjligt att skapa leaderområden i Sverige. Genom dessa områden möjliggjordes en lokal utveckling via

leadermetoden där privat, ideell och offentlig sektor samarbetar för att utveckla landsbygden i Sverige (Jordbruksverket, 2019b). Ett sätt att förstå governance är att det innebär en förnyelse av demokratin. Genom att involvera nya former av delaktighet från medborgare och frivillorganisationer formas en bättre demokrati. Med governance i detta synsätt bidrar nätverk som i olika sammanhang och miljöer till att forma och genomföra politiken. Nätverken ses som någonting positivt och innovativt i detta anseende (Hedlund & Montin, 2009:27).

Leadermetoden kan, med detta perspektiv, ses som en förnyelse av vår demokrati. En samverkan mellan privat, ideell och offentlig sektor möjliggör en ny form att genomföra en lokal politik. Finansiering till leadermetoden kommer från EU i form av fyra fonder. Riktlinjer från EU följer med dessa fonder huruvida dessa får användas. Instansen under som sköter utbetalningarna är Jordbruksverket som i sin tur tolkat EU:s riktlinjer till nationell nivå. Utifrån dessa riktlinjer skapas en strategi av Jordbruksverket som LAG måste följa. LAG förhåller sig till denna strategi och bedömer projektansökningar med hjälp av strategin men i slutändan är det Jordbruksverket som bestämmer om projektet beviljas finansiering (Jordbruksverket, 2019a). Detta är likt FN och dess arbete med Agenda 2030. I detta fall utövar även EU en form av governancestyrning i den mening att riktlinjer finns men ingen plan i hur det ska implementeras på nationell nivå. Det är upp till nationella myndigheter att tolka och implementera EU:s direktiv.

I leadermetoden finns det inga instruktioner från varken EU eller Jordbruksverket att Leader ska arbeta med Agenda 2030 och de globala målen. Initiativet till detta har kommit från ett fåtal personer kopplade till kansliet och LAG i Leader Upplandsbygd. Det kan ses som ett initiativ i linje med den svenska handlingsplanen för Agenda 2030, men några direkta påbud ovanifrån saknas. Detta medför att en governancestyrning gällande Agenda 2030 och de globala målen inte är en direkt produkt av EU i detta fall. Det går emellertid att se det som en följd av governancestyrningen i och med att det givit handlingsutrymme åt enskilda aktörer att påverka användningen av offentliga medel inom Leader. Det var aktörer inom kansliet och LAG i Leader Upplandsbygd som verkade för att inrätta LLUST som ett LAG-ägt projekt, och att införa hållbarhetsspindeln som styrmedel vid projektbeslut. En mer riktad styrning ovanifrån i hur agendan och de globala målen ska implementeras skulle kunna

vara med ett arbetssätt inspirerat av Leader. Förhoppningsvis kommer nästa programperiod att tydligare öppna upp för arbete med Agenda 2030 inom Leader. Detta skulle möjliggöra ett arbete med de globala målen på lokal nivå på ett konkret sätt.

Leader Upplandsbygd och hållbarhetsnätverken

Leader Upplandsbygd möjliggör via sitt arbete med Agenda 2030 och LLUST-projektet en plattform för samverkan. Deras fyra hållbarhetsnätverk gör det möjligt för människor med ett intresse för hållbar utveckling att träffas. En plattform skapas, likt den som Sveriges handlingsplan för Agenda 2030 nämner, en plattform för samverkan mellan olika samhällsaktörer (Regeringskansliet, 2019). Denna plattform består av vad Leader Upplandsbygd valt att kalla för fyra hållbarhetsnätverk bestående av Innovatörerna, Återvinarna, Inkluderarna och Platsutvecklarna. Resultatet i denna studie visar på fyra nätverk med en låg intensitet och det saknas en täthet inom nätverken. Flertalet av informanterna väljer att referera till nätverken som grupper, community eller fokusgrupper.

Jag ser det som Upplandsbygds nätverk, jag ser det som att det är deras baby som dom skapat. (Henrik)

Nätverken ses i dagsläget fortfarande som en produkt av Leader Upplandsbygd och deras arbete. LAG och kansliet har därför en viktig roll att bibehålla aktiviteten i grupperna och stärka kontinuiteten inom nätverken, de fungerar i dagsläget som en katalysator. Som Engdahl och Larsson (2009) förklarar finns det olika typer av nätverksformer, i dagsläget karakteriseras nätverken av låg täthet med ett lågt informationsutbyte. Med ökade aktiviteter från LAG och kansliet i form av högre kontinuitet av träffar finns möjligheten att stärka tätheten mellan medlemmarna och en nätverksform med hög täthet eller likformigt nätverk kan med tiden uppstå (jfr Engdahl & Larsson: 2011:152).

Hur ska en sådan nätverksform utvecklas? Inom nätverksteorin jag använt mig av kännetecknas nätverksutbytet av långvariga relationer mellan aktörerna och ömsesidig tillit (Hasselberg et al., 2002). Som både Emma och många av mina informanter tar upp finns det ett behov av kontinuitet. En av informanterna beskriver det som att en tajtare kontakt behövs med nätverket för det ska kännas som ett nätverk. Jag anser detta vara en viktig aspekt i att

bygga upp ett nätverk, något som LAG och kansliet bör ta fasta på i utvecklandet av hållbarhetsnätverken. På detta sätt kan relationer mellan aktörer stärkas med tiden och ett utbyte blir mer aktuellt.

Leader Upplandsbygd har valt att arbeta utifrån en hållbarhetsspindel för att symbolisera att ett mål inte kan uppnås på bekostnad av ett annat. Globala målen är också integrerade och odelbara, det krävs framgång inom alla områden för att målen ska uppnås (Globala målen, 2019). Även då målen är integrerade och odelbara ser jag hinder i detta inom nätverken. Under mina observationer under kickoffen i gruppen Platsutvecklarna märkte jag att ett eller flera mål inte prioriterades. Bland annat missades stora delar av mål 14 som handlar om hav och marina resurser då gruppen hade svårt att tolka det målet och knyta an det till sitt geografiska område. Fyra till fem globala mål är en stor uppgift att ta sig an i grupper som består av sju till åtta personer. Ett förslag är att istället fokusera på ett mindre antal mål per nätverk och på detta sätt få en högre intensitet inom nätverken. Under mina observationer fanns det en osäkerhet i hur målen skulle implementeras och detta kan tänkas bli bättre om nätverken fokuserar på en mindre mängd mål. Varje mål kommer även med delmål som jag märkte att gruppen inte fokuserade på, fokus låg istället på egna tolkningar av det övergripande målet.

Svaga länkars betydelse

Även om nätverken har en låg täthet och aktörerna inte har en relation till nätverken fyller nätverken en stor funktion. Svaga länkar är enligt Granovetter (1973) en viktig aspekt att ta till vara på inom nätverksteorin. Det är dessa svaga länkar som skapar broar till nya nätverk. Med hjälp av hållbarhetsnätverken skapas dessa broar och nya länkar kan uppstå mellan lokala aktörer. Nätverken möjliggör ett informationsutbyte som aktörerna annars hade haft svårare att skapa på egen hand. Några av informanterna har nämnt att det blir en begränsning i att dela upp arbetet i grupper och det saknas insyn i vad de andra nätverken gör. Genom att anordna gemensamma nätverksträffar möjliggör detta ett brobyggande mellan nätverken och nya länkar kan skapas mellan aktörer inom alla nätverk. I dagsläget är aktiviteter baserade på de enskilda nätverken, som till exempel temakvällar, och även kickoffen fokuserade till stora delar på de enskilda nätverken. Enligt Granovetter (1973) är det av stor betydelse att andra inom nätverket har många svaga kontakter. Genom detta

blir resultatet att nätverket utvidgas och ett större informationsutbyte kan ske utanför ens personliga nätverk.

Relationen till nätverken

Identiteter skapas av relationer enligt Gunnarsdotter (2005). I mina intervjuer har det kommit fram att nästintill inga informanter identifierar sig till nätverken. En anledning till detta anser jag beror på att nätverken inte funnits under en längre tid och därför har en relation till nätverket inte hunnit upprätthållas. Som redan nämnts har det även varit svårt att upprätthålla en kontinuitet av träffarna, detta beror bland annat på att nätverken drivits i projektform från Leader Upplandsbygd. Det finns även en otydlighet bland några av informanterna vad nätverkets funktion är. Är det Leader Upplandsbygds nätverk eller är det meningen att det ska vara ett eget nätverk? Eftersom det är Leader Upplandsbygd som startat upp dessa fyra hållbarhetsnätverk är det upp till LAG och kansliet att informera vad tanken och framtiden med dessa nätverk är.

Även om informanterna inte identifierar sig med nätverken finns det fortfarande en vilja att fortsätta vara med. Anthony Giddens (1991) beskriver att identiteter kopplas till en vald livsstil och de val vi gör i vår vardag. Dessa narrativ av vår identitet som Giddens beskriver det som kan koppla oss till grupper med liknande livsstil eller människor som gjort liknande val som oss (Giddens, 1991). Det Leader Upplandsbygd bygger upp skapar ett forum för människor med liknande intressen att träffas och utbyta idéer. Nätverken visar att det finns andra som är intresserade av liknande frågor som en av mina informanter tog upp i vår intervju. Det synliggör att det finns människor både inom privat, ideell och offentlig sektor som vill och kan jobba med frågor kopplade till hållbar utveckling. Jag ser en utvecklingspotential i antalet medlemmar inom hållbarhetsnätverken. Emma pratade om att lyfta till exempel ett nätverk och visa vad dessa personer arbetar med inom nätverket. Detta kommer att på ett bredare spektrum synliggöra vad nätverken arbetar med och förhoppningsvis kommer denna information locka nya medlemmar.

Som det är i dagsläget uppfattas nätverken fortfarande vara alltför abstrakta och det kan vara svårt att kommunicera till nya medlemmar vad funktionen i nätverken är. Här bör LAG och kansliet konkretisera vad framtidsplanerna är för nätverken och på ett bättre sätt informera befintliga och nya medlemmar vad nätverken ska mynnas ut i. Tidigare har jag diskuterat om att det är en för

stor uppgift att arbeta med alla de globala målen, istället kan det tänkas vara lättare att börja kommunicera ut ett fåtal av målen och hur det går att konkret arbeta med målen på lokal nivå.

LAG och kansliet bör i framtiden lyfta projekt som arbetar med ett eller flera specifika mål och visa på hur ett sådant arbete går till. Dessa projekt kan bland annat visas upp på framtida temakvällar eller riktade informationskampanjer via sociala medier eller lokalpress. Det skulle kunna bidra till en bättre förankring i lokala perspektiv och att invånare bättre kan förstå innebörden av nätverken. Agenda 2030 och de globala målen är ett steg i rätt riktning för att konkretisera arbetet med hållbar utveckling men nätverkens syften och arbetssätt behöver förtydligas för att kunna nå ut till fler.

Nätverken beskrivna i denna uppsats kan ses som ett resultat av en ny form av governancestyrning i vårt samhälle. Diskussioner finns enligt Jon Pierre (2014) kring nya nätverksformer som är uppkomna genom governance huruvida nätverken har en vilja eller förmåga att se bortom sina egna intressen. En farhåga finns att nätverk driver frågor som människor utanför nätverken inte uppfattar som viktiga. Det ligger i nätverkens princip att medlemmarna arbetar med frågor som är orsaken till att nätverket skapades. Detta resulterar i att hänsyn enbart tas till de intressen som finns representerade inom nätverket (Pierre, 2014). Detta är något som knyter an till stycket ovan, det finns ett intresse att arbeta med hållbar utveckling inom hållbarhetsnätverken, dock krävs det en bättre förankring. Leader Upplandsbygd bör synliggöra för människor utanför nätverken vad deras arbete resulterar i. Governance skapar en problematik i detta fall, det genomförs politik vid sidan om myndigheters ansvar och det skapar en osäkerhet som kan urholka demokratin enligt Hedlund och Montins (2009) tredje och fjärde förhållningssätt.

Individens ansvar – Politikens ansvar

I mina intervjuer har en stor del av informanterna lagt ett ansvar på individen när det kommer till implementerandet av de globala målen i samhället. Likt regeringens handlingsplan för agendan läggs fokus på att alla måste arbeta med målen. När jag ställer en följdfråga till några av informanterna hur vi ska få individer att arbeta med de globala målen blir det dock svårare att besvara frågan. Några av dem svarar att det är en kunskapsfråga, information till alla inom samhället behövs för att stärka ett arbete med de globala målen. En av

informanterna föreslår informationsfilmer, en annan föreslår informationsmaterial med konkreta skräckexempel för hur miljön påverkas negativt av våra beslut. Jag ställer en följdfråga till informanten, vem ska ansvara för denna information? Det blir tyst ett tag... ”alla får dra sitt strå”. Informanten syftar till att alla nivåer i samhället har ett ansvar. Konsumentverket kan gå ut med information, kommunen har ett ansvar, bättre information i våra källsorteringar etcetera. Det är en svår fråga jag ställer till mina informanter men det jag tycker är intressant är att ingen av informanterna nämnde de resonerang de har fört tidigare om vikten av att driva företag som gynnar hållbarhetsmålen. Framförallt var det intressant att ingen nämnde hållbarhetsnätverken som ett sätt att arbeta med de globala målen på lokal nivå. Jag tror detta i sin tur även kan kopplas till det jag diskuterat ovan. Det ses idag inte som informanternas nätverk och det saknas en relation med nätverken. För en stor del av informanterna är nätverken fortfarande nya vilket kan göra det svårt att se syftet med nätverken. Det är mindre förvånande att inga informanter ser dem som en del av ett politiskt initiativ, i och med att Leader är en del av EU:s landsbygdsprogram.

En rapport utgiven från Nordiska ministerrådet tar upp att det är en myt att individen bör leda övergången till en hållbar utveckling (Mont et al., 2013). Det hävdas ofta av beslutfattare att konsumenter bör ta ledningen i en hållbar övergång eftersom konsumenterna är ansvariga för att driva marknaden. Konsekvenserna av denna myt blir att politiska insatser fokuserar på att öka allmänhetens medvetenhet om miljö- och sociala frågor. Istället bör politiska insatser riktas mot att utveckla effektivare verktyg, till exempel administrativa eller ekonomiska styrmedel. Ofta väljer regeringar mer politiskt accepterade tillvägagångssätt men ofta mindre effektiva verktyg såsom informationskampanjer. Dessa kampanjer tenderar till att flytta ansvaret till konsumenten. Individer är viktiga samhällsaktörer men de kan inte på egen hand förändra samhällsstrukturer och sociala normer. Företag, civilsamhället och beslutfattare har alla viktiga roller i främjandet av ett mer hållbart samhälle. Dessa tre aktörer bildar ”förändringstriangeln” för hållbar utveckling, där ansvaret för ledarskap finns kvar hos regeringar och myndigheter. Det är beslutsfattarna som i slutändan har störst politiskt inflytande över utvecklingen för att främja ett hållbart samhälle. Huvudbudskapet är att det finns en gräns för vad enskilda individer kan åstadkomma. Det krävs systemförändringar i våra ekonomiska institutioner och affärsmodeller, lagstiftning och infrastruktur.

Regeringarna måste leda övergången till hållbarhet i vårt samhälle (Mont et al., 2013).

Detta kan ses som ett resultat av problematiken som governance för med sig, staten lämnar över delar av sitt ansvar och får en försvagad roll. Det uppstår ett ansvarsproblem enligt Pierre (2014), governance för med sig problematiken att utkräva ansvar av relevanta aktörer inom demokratin. Tydliga institutioner skapar social tillit och tydliga ramar för utövning av politisk makt och kontroll. Detta är något som governance suddar ut och det medför att politikens legitimitet försvagas. Statens roll försvagas och teorier om att marknaden ska lösa kollektiva problem ses som en naturlig del i governance-perspektivet (Pierre, 2014).

Kan det tänkas att informanternas svar speglar denna myt och att statens försvagade roll innebär att ansvar läggs över på individen? Statens försvagade roll är ett resultat av den governancestyrning vi ser mer och mer i vårt samhälle. Det uppstår demokratiproblem och osäkerhet i vem som har det faktiska ansvaret i det politiska systemet (Hedlund & Montin, 2009). Det är möjligt att vi har blivit skolade till att tro på att individen har ett stort ansvar. Istället anser jag i denna fråga att det är som Mont et al. (2013) hävdar. Regeringen har det yttersta ansvaret att leda övergången till hållbarhet. När vi pratar om de globala målen är det ett för stort ansvar att lägga på den enskilde individen, där måste regeringen ta ett större ansvar. Dock ser jag hållbarhetsnätverken som en del av arbetet med globala mål på lokal nivå. Det jag vill få ut av detta är inte att kritisera informanternas synsätt utan snarare lyfta vikten av att se bortom vad individen kan göra. I detta fall har hållbarhetsnätverken en potential att arbeta med globala mål på lokal nivå men det krävs att individerna ser det som en möjlighet till förändring i vårt samhälle. Här kan Leader som politiskt verktyg vara en inspirationskälla bland andra för en politik för att förverkliga Agenda 2030.

10 Slutsatser

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur man kan arbeta med de globala målen på lokal nivå. Genom att utgå från styrdokument och intervjuer har följande frågor besvarats: 1) Hur arbetar Leader Upplandsbygd med globala mål på lokal nivå? 2) Hur möjliggör Leader Upplandsbygd en samverkan mellan lokala aktörer? 3) Vad betyder Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen för lokala aktörer? 4) Hur ser lokala aktörer i Leader Upplandsbygd på de globala målen?

1) Hur arbetar Leader Upplandsbygd med globala mål på lokal nivå?

Leader Upplandsbygd har valt att ta inspiration från de globala målen och har kompletterat sin utvecklingsstrategi med de globala målen för hållbar utveckling genom ett LAG-ägt projekt. Leader Upplandsbygd har även utformat en hållbarhetsspindel där ett mål inte kan uppnås på bekostnad av ett annat. Denna hållbarhetsspindel används för att bedöma projektansökningar och genomsyras av ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Genom LLUST-projektet (Ledande, Lärande, Utvecklande, Stödjande med Timing) möjliggörs ett arbete med en hållbar landsbygdsutveckling med de globala målen som utgångspunkt på lokal nivå. Genom detta arbete har fyra hållbarhetsnätverk skapats som vardera arbetar med fyra till fem globala mål på lokal nivå. Nätverken startades år 2017 och bestod till en början av medlemmar från LAG och kansliet samt en praktikant som hade i uppdrag att bjuda in till en första temakväll. Personerna som kom och andra som ville vara med i nätverket fick chans att anmäla sig till nätverken. Temakvällar arrangeras varje år där Leader Upplandsbygd försöker locka nya aktörer att ansluta sig till nätverken, dessa temakvällar annonseras ut via bland annat sociala medier och lokalpress.

Det är genom engagerade personer inom LAG och kansliet som Leader Upplandsbygd börjat arbeta med de globala målen. Arbetet med frågor kopplade till hållbar utveckling är ett resultat av ett fåtal personer och inte ett resultat av direktiv ovanifrån EU eller Jordbruksverket. Leader Upplandsbygds arbete med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet visualiseras genom ”the wedding cake” från Stockholm Resilience Centre, modellen har sin grund i de 17 globala målen för hållbar utveckling. Med hjälp av Leader Upplandsbygds fyra hållbarhetsnätverk kopplas de globala målen ihop med en lokal kontext och en social praktik skapas där lokala aktörer får möjlighet att träffas genom gemensamma forum.

2) Hur möjliggör Leader Upplandsbygd en samverkan mellan lokala aktörer?

En samverkan mellan lokala aktörer möjliggörs via de fyra hållbarhetsnätverken. Dessa nätverk har i dagsläget en låg intensitet men en utvecklingspotential finns i ökad kontinuitet bland nätverksträffarna och medlemmarna. Nätverken möjliggör en samverkan med aktörer som kan och vill jobba med frågor kopplade till hållbar utveckling. Ett forum skapas av Leader Upplandsbygd där människor med liknande intressen kan samverka för en lokal landsbygdsutveckling. Dessa forum består bland annat av den kickoff jag medverkade på Gimo Herrgård samt temakvällar för varje hållbarhetsnätverk. Leader Upplandsbygd har en viktig roll som katalysator för dessa grupper genom att upprätthålla en kontinuitet och aktiviteter. Dessa forum hjälper lokala aktörer att knyta an svaga länkar till varandra som annars hade varit svåra att upprätta på egen hand.

De lokala aktörer jag intervjuat inom Leader Upplandsbygd påpekar betydelsen av nätverken. Nätverken hjälper lokala aktörer att få en bredare kompetens, idéer till sitt företag och värdefulla kontakter utanför Leader Upplandsbygd. Nätverken leder till ett informationsutbyte mellan lokala aktörer där kunskap delas med varandra inom nätverken. I dagsläget är aktiviteter kopplade till varje enskilt nätverk och ett samarbete mellan nätverken saknas. En önskan från informanterna är ett bättre samarbete och insyn i frågor som de andra nätverken arbetar med. Ett förslag är att utforma gemensamma nätverksträffar för att stärka brobyggande funktioner i nätverken sinsemellan och få en insyn i vardera nätverks arbete med de globala målen.

Nätverken är utformade att vardera arbeta med fyra till fem globala mål per nätverk. Det är en stor uppgift att ta sig an i mindre grupper och ett förslag är istället att fokusera på ett mindre antal mål per nätverk. Detta kan i sin tur leda till att det blir lättare för Leader Upplandsbygd att kommunicera nätverkens arbete med de globala målen på lokal nivå. LAG och kansliet bör i framtiden lyfta projekt som arbetar med ett eller flera specifika mål på lokal nivå. Dessa projekt bör lyftas fram i framtida temakvällar och informationskampanjer via sociala medier och lokalpress. Det skulle kunna bidra till en bättre förankring i lokala perspektiv och att invånare bättre kan förstå innebörden av nätverken.

3) Vad betyder Leader Upplandsbygds arbete med de globala målen för lokala aktörer?

Leader Upplandsbygd har lyckats föra samman individer med liknande intressen i fyra hållbarhetsnätverk. Nätverken synliggör att det finns fler individer som både kan och vill arbeta med frågor kopplade till hållbar utveckling. Det blir en form av samhörighet och vidare kontakter kan knytas inom och utanför dessa hållbarhetsnätverk. I dagsläget ser informanterna det inte som deras egna nätverk utan istället som ett resultat av Leader Upplandsbygds arbete. Ett fortsatt arbete i utvecklandet av nätverket krävs från Leader Upplandsbygd där klara riktlinjer sätts vad nätverkens funktion i framtiden ska bestå av. Utöver dessa nätverk finns det även ekonomiska bidrag att söka via Leader Upplandsbygd som möjliggör projekt som kan bidra till en hållbar landsbygdsutveckling.

4) Hur ser lokala aktörer i Leader Upplandsbygd på de globala målen?

Informanterna ser positivt på de globala målen och anser att det är bra att hållbarhetsnätverken har målen som utgångspunkt. Leader Upplandsbygd synliggör en lokal vinkel på de globala målen som förenklar en relation med målen. Detta i sin tur leder till ett konkret arbete med de globala målen på lokal nivå. Gällande hur informanterna ser på hur man kan arbeta med globala mål praktiskt på lokal nivå nämner merparten av informanterna individernas ansvar. Flertalet av aktörerna jag intervjuat nämner även att de på ett eller annat sätt försöker koppla sin verksamhet till de globala målen. Det går med andra ord att relatera till de globala målen i sin verksamhet. Några av informanterna arbetade redan med de globala målen innan sin involvering i nätverken. För några av aktörerna har nätverken hjälpt till att koppla de

globala målen till sin egen verksamhet. Det är av vikt att kunna arbeta med de globala målen inom sitt arbetsliv enligt några av informanterna, annars blir det bara ännu en fritidssyssla som det inte finns tid till. Hållbarhetsnätverken och Leader Upplandsbygd nämns dock aldrig som svar under denna intervjufråga. Det verkar ännu finnas en distans till nätverken som gör att informanterna inte relaterar sig med hållbarhetsnätverken som arbetssätt. En utvecklingspotential i kontinuitet mellan träffarna är något som har diskuterats både från informanternas håll och Emma som är projektledare på Leader Upplandsbygd. Detta kan i sin tur stärka banden till hållbarhetsnätverken och förhoppningsvis leda till nätverk med högre intensitet.

Framtida forskning

Denna studie har öppnat upp ytterligare frågor av intresse att undersöka. LLUST-projektet och dess fyra hållbarhetsnätverk har varit aktiva sedan 2017 vilket är en kort period för att bygga upp ett nätverk. Det vore därför intressant att återkomma till hållbarhetsnätverken och Leader Upplandsbygd i framtiden för att undersöka hur utvecklingen gått framåt. Frågor av intresse att undersöka är:

- Hur har nätverken utvecklats?
- Har nätverken lyckats behålla en kontinuitet av medlemmar genom åren?
- Vilka projekt har det lett till inom Leader Upplandsbygd?
- Har LLUST-projektet spridits till fler leaderområden i Sverige?

Referenslista

- Agenda 2030-delegationen (2019). *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – Världens möjlighet*.
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Charon, Joel M. (1995). *Symbolic Interactionism. An introduction, an interpretation, an integration*. Prentice Hall. New Jersey.
- Enarsson, Madeleine (2018). *Kartläggning och analys av politiska mål relaterade till Agenda 2030* [Elektronisk resurs]. Verket för innovationssystem – VINNOVA. Tillgänglig på Internet: <https://www.vinnova.se/publikationer/kartlaggning-och-analys-av-politiska-mal-relaterade-till-agenda-2030/>
- Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt (2011). *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*. 2., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur
- European Commission (2018). *Delivering the Sustainable Development Goals at local and regional level*. Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/delivering-sdgs-local-regional-level.pdf> [2019-11-19]
- FN (2019). *Globala målen för hållbar utveckling*. Tillgänglig: <https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/> [2019-11-15]

- Fägerborg, Eva (2011). Intervjuer. I Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red.). *Etnologiskt fältarbete*. 2., [omarb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 85–112.
- Giddens, Anthony (1991). *Modernity and self-identity: self and society in the late modern age*. Cambridge: Polity press
- Globala målen (2016). *Ett nytt sätt att se de Globala målen: En tårta*. Tillgänglig: <https://www.globalamalen.se/ett-nytt-satt-att-se-de-globala-malen-som-en-tarta/> [2019-10-28]
- Globala målen (2019). *Frågor och svar*. Tillgänglig: <https://www.globalamalen.se/fragor-svar/> [2019-10-16]
- Glokala Sverige (2019). *Arbetsbok - Agenda 2030*. [Elektronisk resurs]. Tillgänglig: <https://fn.se/wp-content/uploads/2019/03/Arbetsbok-Agenda-2030-i-kommuner-uppdaterat-190228-web.pdf>
- Granovetter, Mark S. (1973). *The Strength of Weak Ties*. American Journal of Sociology, vol. 78, no. 6, pp. 1360–1380. JSTOR, www.jstor.org/stable/2776392.
- Gunnarsdotter, Yvonne (2005). *Från arbetsgemenskap till fritidsgemenskap: den svenska landsbygdens omvandling ur Locknevis perspektiv*. Diss. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet, 2005
- Hasselberg, Ylva, Müller, Leos & Stenlås, Niklas (2002). Åter till historiens nätverk. I Gunneriusson, Håkan (red.). *Sociala nätverk och fält*. Uppsala: Historiska institutionen, Univ. ss. 7–32
- Hedlund, Gun & Montin, Stig (red.) (2009). *Governance på svenska*. Stockholm: Santérus Academic Press Sweden
- Jordbruksverket (2019a). *Lokalt ledd utveckling genom Leader*. Tillgänglig: <https://nya.jordbruksverket.se/4.3be9f42016bd87d7cece0f7f.html#h-Fragochsvar> [2019-10-22]

- Jordbruksverket (2019b). *Leaderguiden*. Jordbruksverket: 2019-0-22
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Landsbygdsnätverket (2018). *Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden i Europa*. Tillgänglig: <http://www.landsbygdsnätverket.se/vadarlandsbygdsnätverket/verksamhetsomraden/lokaltleddutveckling/lokaltleddutvecklingieuropa.106.48293d89160e4e709211250d.html> [2019-11-14]
- Lindkvist, Lars, Bakka, Jørgen Frode & Fivelsdal, Egil (2014). *Organisationsteori: struktur, kultur, processer*. 6., rev. och aktualiserade uppl. Stockholm: Liber
- Mont, Oksana, Heiskanen, Eva, Power, Kate & Kuusi, Helka (2013). *Att skingra myter om hållbar konsumtion för att förbättra nordiskt beslutsfattande* [Elektronisk resurs]. Tillgänglig på Internet: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:701613/FULLTEXT01.pdf>
- Nationalencyklopedin (2019a). *Diskurs*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/diskurs> [2019-10-29]
- Pierre, Jon (2014). Regeringen styr riket? Governance-problematikens huvuddrag. I Ahlbäck Öberg, Shirin & Rothstein, Bo, *Politik som organisation: förvaltningspolitikens grundproblem*, 5., [omarb.] uppl., Studentlitteratur, Lund, ss. 241–261
- Pripp, Oscar & Öhlander, Magnus (2011). Observation. I Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red.). *Etnologiskt fältarbete*. 2., [omarb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 113–144
- Regeringskansliet (2016). *Att förändra vår värld* [Elektronisk resurs]: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Stockholm: Regeringskansliet. Tillgänglig på Internet: http://www.unesco.se/wp-content/uploads/2016/03/Att-foeraendra-v--r-vaerld_-Agenda-2030-foer-h--llbar-utveckling.pdf

- Regeringskansliet (2018). *Handlingsplan Agenda 2030* [Elektronisk resurs]. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rapporter/2018/06/handlingsplan-agenda-2030/>
- Regeringskansliet (2019). *Europa 2020-strategin*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/sverige-i-eu/europa-2020-strategin/> [2019-11-07]
- Region Uppsala (2019). *Miljöprogram – Region Uppsala 2019–2022*. Uppsala: Byrå4
- Sánchez Gassen, N., Penje, O., Slätmo, E., 2019. Globala mål för lokala prioriteringar: Agenda 2030 på lokal nivå. Nordregio. <https://doi.org/10.30689/R2019:5.1403-2503>
- Stockholm Resilience Centre (2019). *What is resilience?* Tillgänglig: <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2015-02-19-what-is-resilience.html> [2019-12-10]
- Teorell, Jan & Svensson, Torsten (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- UCLG (2019). *Towards the localization of the SDGs*. Tillgänglig: https://www.uclg.org/sites/default/files/towards_the_localization_of_the_sdgs_0.pdf [2019-11-19]
- Upplandsbygd (2018). *Hållbar utveckling*. Leader Upplandsbygd
- Upplandsbygd (2019a). *Om oss*. Tillgänglig: <https://www.upplandsbygd.se/om-upplandsbygd-lokalt-ledd-utveckling/> [2019-10-22]
- Upplandsbygd (2019b). *Vad är LEADER?*. Tillgänglig: <https://www.upplandsbygd.se/om-upplandsbygd-lokalt-ledd-utveckling/vad-ar-leader/> [2019-11-14]
- Upplandsbygd (2019c). *Strategi för Lokalt Ledd Utveckling inom Upplandsbygd 2014–2020*. Version 5.5 2019-03-21

- Upplandsbygd (2019d). *LLUST – Ledande, Lärande, Utvecklande, Stöd-jande med timing*. Tillgänglig: <https://www.upplandsbygd.se/om-upplandsbygd-lokalt-ledd-utveckling/vara-egna-projekt/llust/> [2019-10-28]
- Upplandsbygd (2019e). *Fyra Hållbarhetsnätverk*. Tillgänglig: <https://www.upplandsbygd.se/engagera-dig!/fyra-hallbarhetsnatverk/> [2019-10-29]
- Uppsala kommun (2017). *Policy för hållbar utveckling*. Tillgänglig: <https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/policy-for-hallbar-utveckling/> [2019-11-16]
- Waldenström, Cecilia (2010). *Axel 4 – utvärdering av Leader*. Axelrapport i Halvtidsutvärdering av Sveriges Landsbygdsprogram. Institutionen för ekonomi, SLU.
- Swyngedouw, Erik (2005). *Governance Innovation and the Citizen: The Janus Face of Governance-beyond-the-State*. Urban Studies 42, 1991–2006. <https://doi.org/10.1080/00420980500279869>
- Weitz, Nina, Persson, Åsa, Nilsson, Måns & Tenggren, Sandra (2015). *Sustainable Development Goals for Sweden: Insights on Setting a National Agenda*. SEI Working Paper No. 2015–10
- World Commission on Environment and Development (1988). *Vår gemensamma framtid*: [rapport från] Världskommissionen för miljö och utveckling under ordförandeskap av Gro Harlem Brundtland. Stockholm: Prisma
- Öhlander, Magnus (2011). Analys. I Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red.) (2011). *Etnologiskt fältarbete*. 2., [omarb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Bilagor

Bilaga 1 – Intervjufrågor

LAG

1. Be dem berätta om LAG, hur länge har du varit med etc. Vad är er roll? Hur uppfattar du ditt arbete i LAG?
2. Hur kommer det sig att Leader Upplandsbygd började arbeta mot hållbarhetsmålen och Agenda 2030?
3. Hur arbetar ni med hållbarhetsfrågor i era egna organisationer/företag?
4. Vad tycker du är LAG:s funktion när det kommer till hållbarhetsfrågor?
5. Hur uppfattar ni LLUST projektet med hållbarhetsnätverken och de globala hållbarhetsmålen?
6. Hur har du följt arbetet, har du varit med på några av temakvällarna?
7. Hur väl samarbetar ni med övriga Leaderområden? (Som Leadermetoden nämner att LAG ska göra).
8. Hur tror du man kan arbeta med globala miljömål praktiskt på lokal nivå?

Upplandsbygd

1. Be Emma berätta om sitt arbete med Agenda 2030
2. Varför började ni arbeta med Agenda 2030?
3. Vad hoppas ni blir resultatet av ert arbete? Vad vill ni åstadkomma?
4. Hur kommer det sig att ni valde att arbeta i fyra hållbarhetsnätverk?
5. Hur når ni ut till lokala aktörer?
6. Vilka får vara med? (på denna kick-off var det utvalda nyckelaktörer)
7. Hur tror du arbetet behöver utvecklas för att få en ”fastare form”? Skulle du göra något annorlunda om du fick chansen igen?
8. Hur tror du man kan arbeta med globala miljömål praktiskt på lokal nivå?

Lokala aktörer

1. Hur kom ni först i kontakt med Upplandsbygd?
2. Hur gick det till när du gick med i hållbarhetsnätverket?
3. Vad betyder nätverket för dig? Uppfattar du det som ditt nätverk?
4. Vad hoppas du få ut av att vara med i nätverket?
5. Vilka evenemang kopplat till nätverken har du varit med i?
6. Vad fick du ut av Kick-offen eller temakvällarna?
7. Hur funkar det? Något som borde förändras mellan Upplandsbygd och dig/nätverken?
8. Hur ser du på att man har de globala målen som utgångspunkt för nätverken? *Tycker du att det finns kopplingar mellan ditt eget arbete och de globala målen, i så fall hur?*
9. Leadermetoden ska ju utgå från ett underifrånperspektiv, tycker du att det funkar så? Gäller detta nätverken tycker du?
10. Hur tror du man kan arbeta med globala miljömål praktiskt på lokal nivå?
11. Något mer du vill tillägga?